

# Cases of Elder Abuse & Ngelect 2009-2011, Nepal

जेष्ठ नागरिकप्रति गरिएका दुर्व्यवहारहरु २०६५-२०६७



Burden of age, abuse and poverty.

*Photo: Ageing Nepal*



Ageing Nepal, Ramchandra Marg : Battisputali-9, Kathmandu P.O Box : 5943,  
Goswara, P.h. No. +977-1-4485827, Web : [www.ageingnepal.org.np](http://www.ageingnepal.org.np)  
E-mail : [ageingnep@gmail.com](mailto:ageingnep@gmail.com)

## ज्येष्ठ नागरिक प्रति गरिएका दुर्व्यवहारहरू

६० वर्ष माथिका मानिसहरूलाई ज्येष्ठ मानिन्छ। उमेर बढ्दै गएपछि शारीरिक कम्जोरी बढ्छ र युवावस्थामा जस्तो काम गर्न नसक्ने हुन्छ। उमेर ससक्त हुँदा छोराछोरी जन्माउने, हुर्काउने, पढाउने, लेखाउने र उनीहरूलाई सबै क्षेत्रमा कामगर्न सक्षम बनाउने जिम्मेदारी हुन्छ। यो जिम्मेदारी पुरा गर्न सुख दुःखका काममा मान्छे विस्मृत भएर लाग्दा थाहै नपाई बृद्ध अवस्थामा पुग्छ। आफू सबल हुँदा कसैले अन्याय गर्न सक्तैन। शारीरिक दुर्बलता भएपछि सबलहरूले हेपन हेलागर्न, चिढ्याउनथाल्दछन्। खास गरेर हाम्रो नेपालमा उमेरको पाको र शारीरिक काममा अशक्त हुनथालेपछि विभिन्न दुर्व्यवहारहरूगरिएको पाइन्छ। दुर्व्यवहारहरू आफन्त वा परचकीबाट गरिएका हुन्छन्। आफन्तबाट हुने दुर्व्यवहार मानसिकरूपले पीडा दायी हुन्छन् र परचकीले गर्ने दुर्व्यवहारहरू आर्थिक, शारीरिक र मानसिक प्रकृतिका पनि हुनसक्छन्। एजिड नेपालले बृद्धप्रति भएका यस्ता दुर्व्यवहारबारेका पत्रपत्रिकामा छापिएका घटनाहरू संकलन गरेर अध्ययन गरेको छ। यस्ता दुर्व्यवहारहरूलाई विस्तृत अध्ययन गर्न सहज होस् र त्यसका निराकरणका उपाय अपनाउन कानूनी व्यवस्था गर्न यस अध्ययनबाट सहयोग पुग्नेछ भन्ने एजिड नेपालको विश्वास छ। समाजमा बृद्धबृद्धाको सम्मान र कदर भएमात्र सभ्य समाज मान्न सकिन्छ। माता, पिता, मामा माइज्यू, फूपू, दिदि भिनाज्यू आदिको इज्जत नगरिने समाजलाई सभ्य मान्नसकिँदैन। यहाँ संकलन गरिएका ज्येष्ठ नागरिक प्रति भएका दुर्व्यवहारका घटनाहरूबाट समाजलाई उनमुक्ति दिन सरकार, समाज र कानूनविदहरूलाई सहयोग पुग्ने एजिड नेपालको अपेक्षा रहेको छ।

कृष्णमुरारि गौतम  
संस्थापक अध्यक्ष  
एजिड नेपाल

## Cases of Elder Abuse and Neglect

Persons above 60 years of age are considered senior citizens in Nepal. Active age is lost in raising children and enabling them to become useful and respected member of the society. It is sad that the same children start taking ageing parents as burden and even neglect and abuse them. This collection of such news from national dailies gives insight as to what extent the problem is increasing in Nepal and in what form. Ageing Nepal expects that this collection will be useful for social scientists and policy makers alike.

I express my sincere thanks to Ms. Prasun Singh who took this labourious work of translating Nepali news items into English.

Sincerely  
Krishna M. Gautam  
Founder Chairperson  
Ageingnep@gmail.com  
www.ageingnepal.org.np

## 1. सय नाघेकी वृद्धा बलात्कृत

कान्तिपुर, जेठ ३, २०६६  
-सानुबाबु तिमिल्सिना

धादिङ- एक सय दुई वर्षकी वृद्धामाथि बलात्कार ? सुन्दा अपत्यारिलो लाग्ने घटना धादिङको बैरेनी-७ मा घटना भएको छ। सेतै फुलेको कपाल, चाउरी परेको शरीर, बसेको ठाउँबाट उठ्न बस्नसमेत अर्काको सहारा चाहिने अवस्थाकी वृद्धामाथि बलात्कारजस्तो जघन्य अपराध गर्ने दुई जनालाई प्रहरीले पक्राउ गरेको छ।

इलाका प्रहरी कार्यालय गजुरीका अनुसार पक्राउ पर्नेमा स्थानीय ५० वर्षीय कुम्भबहादुर सुनार र रामबहादुर दमाई छन्। आफ्नी अजुरआमा सरहकी वृद्धालाई उनीहरूले जबर्जस्ती बलात्कार गरेको थाहा पाएपछि स्थानीय महिलाले उनीहरूलाई पक्राउ गरी इलाका प्रहरी गजुरीमा बुझाएका थिए। बलात्कृत वृद्धाको शरीरभरी नीलडाम र घाउ चोटसमेत पाइएको स्थानीय महिलाले बताए।

ती वृद्धाले आफूमाथि आक्रमण हुन लागेको थाहा पाएर लुक्दासमेत अपराधीहरूले नछाडेका बताइन्। 'जबर्जस्ती गर्न आएको थाहा पाएर म दाउरा राखेको ठाउँमा लुकेँ। उनीहरू रक्सी खाएर आएका रहेछन्। मलाई खोजे। लुकेको ठाउँ फेला परेर घिसारे। म रोएँ, कराएँ। एकलासमा घर भएकाले तत्कालै कसैले थाहा पाएनन्। कराएपछि घाँटी थिचेर जबर्जस्ती गरे, उनले भनिन्।

अर्काको घरमा आश्रय लिएर बस्नदै आएकी असहाय वृद्धामाथि जघन्य अपराध गर्नेलाई कडा कारवाही गर्न स्थानीय महिलाले माग गरेका छन्। अनुसन्धानपछि पीडकहरूमाथि कारवाही गरिने प्रहरीले जनाएको छ।

वृद्ध महिलाले पटकपटक आफूमाथि बलात्कार भएको गुनासो गरे पनि स्थानीयले विश्वास गरेका थिएनन्। 'सुरुमा हामीले पत्याएनौँ। वृद्धा थला परेको देखेपछि पीडकलाई पक्रेर प्रहरीमा बुझाइएका हौं, स्थानीय गोमा अधिकारीले भनिन्।

## 1. Centenarian lady raped

*Kantipur, (Sunday) 2009*

SANUBABU TIMILSINA  
DHADING, MAY 17

How would you react to hear news about a hundred and two- year old lady being raped? You would perhaps find it hard to credit and shun it as an unpleasant fantasy. However, this has happened in reality and two individuals are in police net for perpetrating the heinous crime to a centenarian.

According to the Area Police Office at Gajuri, the arrestees are locals Kumbha Bahadur Sunar, 50, and Ram Bahadur Damai. A group of local women, upon learning the duo's conduct, held them and handed them over to police. The victim has got bruises all over her body, they said.

The statement given by the elderly women reveals that she had hidden herself behind a pile of firewood on suspecting the errants' false advances. The latter were allegedly drunk and dragged the woman away from the place. "I cried for help but there was no one who could hear my voice," she said. "They strangled me and forced themselves upon me."

Initially the locals had disbelieved the victim until she was bedridden. The local women have urged the police to take strict action against the perpetrators. Police say investigation in the matter is underway and the culprit would face the severest penalty possible.

## 2. करोडपति बृद्धा बनिन् शरणार्थी

कान्तिपुर, जेठ २७, २०६६  
-महेश चौरसिया

कान्तिपुर- आफन्तले भुक्त्याएर सहीछाप गरी सम्पत्ति हडपेपछि करौडौकी मालिक विष्णुमाया अहिले आफन्तको घरमा शरणार्थी जीवन बिताउन बाध्य भएकी । सन्तान कोही नभएकाले पाल्ने र पछि सम्पत्ति पनि खान दिने सर्तमा मामाघर पट्टिका माइलो बाजेका नाति हीराकाजी श्रेष्ठ र उनका भाइ सुरवीर श्रेष्ठकहाँ बसेकी थिइन् ।

‘सम्पत्ति आफ्नो बताएपछि हीराकाजीले दुर्व्यवहार गर्न थाल्यो’ कोठाको कैदी बनाइएको विगत सम्झँदै उनले भनिन्, ‘एक पटक त तानेर बाटामा लगेर किच्चाएर मार्ने कोसिससमेत गरेको थियो । हारगुहार मागेरमात्र बाँचे ।’

विष्णुमायासित स्वयम्भूमा ५ आना, ४ रोपनी र कमलपोखरीमा ३ तले सटरवाला घर थियो । ‘सबै सम्पत्ति गुम्यो, म त शरणार्थी भएँ’ अन्तर्राष्ट्रिय जेष्ठ नागरिक दिवसको अवसरमा बिहीबार राजधानीमा आयोजित समारोहमा यसरी उनले दुःखेसो पोखिन् ।

एक महिना अघि दिसापिसावमा लतपत बन्द कोठामा भोकले छटपटिएर जीवनको अन्तिम सास लिइरहेकी विष्णुमाया श्रेष्ठ बिहीबार दुरुस्त देखिइन् । विगतको पीडा सम्झेर उनका आँखा रसाए । गला अबरुद्ध भयो । बोल्न खोजिन् तर सकिनन् । सकिनसकी पीडा व्यक्त गरिन् । ‘म जस्तो दुःख कसैले भोग्न नपरोस्’ आँसु पुछ्छुँदै ७० वर्षीया उनले भनिन्, ‘आफ्नो करौडौको सम्पत्ति फिर्ता पाए जेष्ठ नागरिकका लागि वृद्धाश्रम खोल्छु ।’ उनले थपिन, ‘राज्य कतै छ भने मैले न्याय पाउनुप्यो र दोषी उपर कारवाही होस् ।’

‘सारा सम्पत्ति हीकाजीले लियो,’ उनले भनिन् ‘भुक्त्याएर खै कुन-कुन ठाउँमा सहीछाप लगाउन लगयो, थाहै भएन सुन र बैंकको पैसा पनि उसैले लियो ।’ सहारा दिने कोही नभएर अहिले उनी बालाजु हाइटकी आफन्त रजनी श्रेष्ठकहाँ बस्दै आएका छन् ।

यातना दिएको कुरा थाहा पाएपछि हाल बस्दै आएकी रजनी श्रेष्ठले वैशाख ७ गते उद्धार गरेर आफ्नो घर लगिन् । ‘शरीरमा कपडाको नाममा एउटा टालोमात्र बेरिएको थियो ।’ उद्धार गर्ने बेलाको अवस्था चित्रण गर्दै रजनीले भनिन्, ‘शरीर पाकेर ठाउँठाउँमा घाउ थियो ।’

‘हातखुट्टा कक्रिएका, कपाल जिंरिङ्ग, बेलाबेलमा बेहोस हुने । दिसापिसावको आहालको ओछ्यालमा डुबेको अवस्थाबाट मैले उद्धार गरेकी हुँ । रजनीको सहयोगमा लगत्तै उनले प्रहरी उजुरी दिइन् ।’

काठमाडौं जिल्ला अदालतले हीराकाजी र उनको बुबाको नाममा रहेको सम्पत्ति रोक्का गरेको छ । पीडित आफु स्वयं जीवित भएकोले सम्पत्ति फिर्ता हुने आश गरेकी छन् । उपत्यका प्रहरीका अनुसार अभियुक्त हीराकाजी फरार छन् ।

## 2. Millionaire elderly fall prey to deceit

Kantipur, (Friday) 2009

MAHESH CHAURASHIA

KATHMANDU, JUNE 10

An elderly woman has ended up homeless after her relatives deceptively took possession of her property. Vishnumaya, 70, who had no biological children, had been staying at the home of Hira Kaji Shrestha and his brother Surbir Shrestha. The latter, alleged of forging Vishnumaya's property papers, are related to one of her maternal grandfathers.

"I have no idea when they made me sign the papers," she said.

Vishnumaya owned 5 annas and 4 ropanis of land in Swayambhu and a three storey house in Kamalpokhari. "I lost all my property. There is no roof over my head now," she said speaking at an event on Thursday. She was choking up when expressing her sorrow. "They confiscated all my property. I wish no one goes through the horror I have been through." She told she would start an old age home if the seized property is transferred back to her.

A month ago, Vishnumaya was found locked up in a room without proper food and sanitation. "Hirakaji started mistreating me after I claimed my property," she said. "Once they had nearly killed me. They spared me only after my repeated plea."

Currently Vishnumaya is staying in Balaju at the home of her kin Rajani Shrestha. The latter had rescued her on April 20 and filed a police complaint shortly after. "She had no clothes on her body then save a small piece of cloth," Shrestha said.

The Kathmandu District Court has issued order to freeze transaction of the property possessed by Hirakai Shrestha, who is absconding at present.

## 3. बोरामा कोचेर फ्याँकिएकी वृद्धा करोडौकी मालिक

नागरिक, साउन ११, २०६७  
-तेजनारायण महर्जन

आइतबार बिहान फुटपाथमा पसल थाप्नेले सुन्धारानजिकै बोरामा कोचेर फ्याँकिएकी एक वृद्धा फेला परि । एकैछिनमा हल्लीखल्ली मच्चियो । मर्निङ वाक गर्दै आएका एक व्यक्तिले तत्कालै तदारुकता देखाए र प्रहरीको सहयोगमा ती वृद्धालाई वीर अस्पताल पुऱ्याएर भर्ना गरियो । वीर अस्पतालको आकस्मिक कक्षमा उपचार गराइरहेकी ७६ वर्षीय सत्यलक्ष्मी श्रेष्ठ सन्तानविहीन तर करोडौंको मालिक भएको खुलेको छ । उनलाई सम्पत्तिको निम्ति मार्न खोजिएको र यसमा पारिवारिक कारण रहेको प्रहरीले प्रारम्भिक अनुसन्धानका

आधारमा बताएको छ । अनुसन्धानका लागि सत्यकी सौता र सौतेनी छोरी अहिले महानगरीय प्रहरी प्रभाग जनसेवाको नियन्त्रणमा छन् ।

सत्यलक्ष्मीको सहमतिमै सैनिक सेवामा रहेका श्रीमानले उतिबेला सहोदर साली रुक्मणीलाई दोस्री श्रीमतीका रूपमा भित्र्याएका थिए । सत्यको भने भएको एउटा पनि सानैमा मृत्यु भयको थियो । बहिनी एवं सौता रुक्मणीबाट भने दुई छोरी भए । चार वर्षअघि प्यारालाइसिस अवस्थामा घरैमा बस्दै आएका छन् । करिब दुई रोपनी जग्गामा बनेको बाँसबारीस्थित घरमा उनीहरूकै साथ केही समयदेखि रुक्मणीकी विवाहित जेठी छोरी विश्व पनि बस्दै आएकी थिइन् । अर्की विवाहित छोरी भने श्रीमानकै घरमा बस्छिन् । बालाजुस्थित डेरामा दुई छोरी एक छोराको साथ आएका विश्वका श्रीमान हाल बेरोजगार छन् ।

यता सत्यलक्ष्मीकै श्रीमानका नाममा भोछेंमा पनि पुख्र्यौली घर छ । घटनापछि अस्पताल पुगेका केही छिमेकीले उनको काठमाडौंमै चार स्थानमा घर रहेको बताए पनि छोरी विश्वले अस्वीकार गरिन् । मानसिक अवस्था ठीक नरहेको आफ्नी सौतेनी आमालाई बाहिर जान रोक्दा रोक्दै पनि उनी उम्कन सफल भएको विश्व बताउँछिन् । बोरामा बाँधेर फ्याकेकोबारे थाहा नभएको उनले बताइन् । 'वृद्धा घरबाट निकै दिनदेखि हराएको देखिन्छ', जनसेवाका प्रमुख अवदेश विष्टले भने, 'घरका मान्छेले खोजतलास गरेको पनि पाइँदैन ।' यस्तो अवस्थामा एक्कासि बोरामा कोचेर फ्याँकिएको अवस्थामा भेटेपछि अहिले उनको सौता र छोरीलाई पक्राउ गरेर छानबिनका निम्ति नियन्त्रणमा राखिएको विष्टले बताए ।

### **3. Millionaire elderly found alive inside a sack**

*Nagarik, (Tuesday) 2010*

TEJ NARAYAN MAHARJAN  
KATHMANDU, JULY 27

An elderly woman was found alive inside a sack at Sundhara on Sunday.

Police investigation has revealed that the elderly, Satya laxmi Shrestha, 76, is a millionaire and was supposedly abandoned by her relatives to get hold of her property. She is undergoing treatment at Bir Hospital after being admitted by a passerby with the help of police.

Satyalaxmi's husband was in Nepal Army and had married her younger sister Rukmini with her consent. Satya Laxmi's only son had died young while Rukmini has two daughters. The latter's daughter Bishow has been staying at her maternal home in Bansbaari along with her husband and two children. Her husband is said to be unemployed.

According to Satya Laxmi's neighbours, she owns houses at four different locations in the Kathmandu valley including one in Jhoche at Dharma Path. Her step daughter Bishow, however, denied it.

Bishow claimed that Satya Laxmi was mentally ill and fled home despite family's attempt to stop her. She expressed oblivion about how she was found inside the sack.

#### 4. वृद्धाश्रमको वृद्धा भोकभोकै

अन्नपूर्ण पोष्ट, भाद्र २१, २०६६  
-सोमनाथ बास्तोला

इटहरी, २० भदौ- 'दिनभरि भोक लाग्छ, खाने केही हुँदैन, हामीलाई कसैले हेरेन नानी, ८७ वर्षीया अम्बिका पराजुलीले साडीको फेरले आँखामा टिलपिल भएको आँसुलाई समाल्दै अन्नपूर्ण पोष्टसँग भनिन्, 'पहिलापहिला खाजा दिन्थे, दिनमा चारपटकसम्म खाना पाइन्थ्यो, अहिले त भोक लाग्दासमेत खान पाइन्न।' पराजुली सुनसरीको पकली गाविस ८ स्थित रामजानकी वृद्धाश्रममा आश्रय लिएर बसेकी छिन्। उनीजस्तै अन्य आठजना वृद्धासमेत सोही आश्रममा आश्रय लिएर बसेका छन्। पराजुलीको मात्र होइन सबै वृद्धाको गुनासो उही छ। भोको शरीर लिएर बुढेसकालमा दिन काट्नुपर्दाको पीडा पोख्दै ८४ वर्षीया अम्बिका बास्तोलको भनिन्, 'छोराछोरीले हेरेनन् बुढेसकालको सहारा खोज्दै यो आश्रममा आइयो। यहाँ पनि भोकभोकै पर्नुपरेको छ। मर्ने बेलामा भोकभोकै परेपछि कतिपय वृद्धा आफ्नै भाग्यलाई दोष दिइरहेका भेटिन्छन्। 'हाम्रो भाग्य नै यस्तो। बुढेसकालमा आफन्तसँग टाढिनु त छँदैछ पेटभरि खान पनि पाएनौं', ८७ वर्षीया लीलावती चौधरीले भनिन्, 'हामी साह्रै अभागी रहेछौं, बाबु।' दस वर्षअघि सामाजसेवी शारदा पोखरेलको पहलमा स्थापना गरिएको उक्त वृद्धाश्रममा सुरुआतका दिनमा वृद्धालाई खान र लाउनको राम्रो प्रबन्ध गरिएको थियो। तर, पछि विस्तारै दाताहरूले सहयोग रकम रोक्न थालेपछि आर्थिक अभावका कारण आश्रममा आश्रय लिएका वृद्धाको अवस्था दयनीय हुनका साथै सिंगो आश्रम आर्थिक संकटमा परेको आश्रम सञ्चालक समितिका सहसचिव भवानी ओझाले बताए। 'पहिलापहिला पर्याप्त सहयोग आउने गरेको थियो' उनले भनिन्, तर, अहिले दाताहरूले सहयोग उपलब्ध नगराएपछि सहयोगकै भरमा चल्दै आएको आश्रम बन्द हुने अवस्थामा पुगेको छ।

ओझाले पहिलापहिला वृद्धालाई खाजास्वरूप विहान दुई वटा रोटी र एक गिलास दूध, त्यसपछि विहानको खाना, दिउँसो पुनः चिया र खाजा तथा बेलुकाको खाना दिइने गरिएको भएपनि अहिले खाजालाई कटौती गरी दिनमा दुई छाकमात्र दिइने गरेको स्वीकार गरे।

#### 4. Eldely starving at old age home

*Annapurna Post, (Sunday) 2009*

SOMNATH BASTOLA

SUNSARI, SEPT. 6

Healthy diet is essential for sound health and metabolism during old age. However, the elderly people at Ram Janaki old age home at Pakali VDC are deprived of ample food.

"Previously we used to get four meals a day but now we have to suppress the pangs of hunger with two meals," said Ambika Parajuli, 87 with her eyes full of tears. Most of the elderly there blame their fate for their sorry state.

"We have been facing double whammy at this fragile age having to live without family and proper food," said Lila bati Chaudhary.

The old age home which has been giving shelter to eight aged people was established a decade ago by Sharada Pokhrel. According to the staff there initially it was easy for them to provide timely food to the elderly there until the donors discontinued their aid. "Lack of enough aid has hindered the entire operation of the old age home, said Bhawani Ojha,

joint secretary of the old-age home management committee." Previously, we used to feed the elderly four times a day but now we have reduced it to two meals a day," she added.

## 5. वृद्धवृद्धाले भत्ता पाएनन्

गोरखापत्र, पौष २६, २०६६

रुकुम -बाफिकोट ९ का अहिभान खत्रीको उमेर ७० पुग्यो । १९९६ साल बैशाखमा जन्मेका उनको नागरिकतामा ७० वर्ष पुगेको प्रमाण छ तर उनले भत्ता पाउन सकेका छैनन् । 'उमेर र प्रमाण सबै पुगे पनि भत्ता पाइएन,' खत्रीले भने, 'हामी सबैबाट टाढा भएकालाई भत्ताले केही राहत हुन्थ्यो ।' उनी ४ छोराछोरीको बाबु भएपछि एकलै छन् । अरु सहारा नभएकालाई सरकारले पनि हेला गरेको उनको गुनासो छ ।

रुघा ४ की ७५ वर्षीया तुली ओलीले पनि वृद्ध भत्ता पाएकी छैनन् । उनले भनिन्, 'मैले अभै भत्ता पाएकी छैन ।' आफूना सबै प्रमाण गाविसमा बुझाएको उनले बताइन् । सुशीला कुमारीले पनि ७९ वर्ष पुगेपनि भत्ता नपाएको बताइन् । 'सरकारले उमेर पुग्ने बित्तिकै भत्ता दिन्छु भने पनि अभै पाएका छैनन्,' ७० वर्ष पुगेपछि पटकपटक गाविस कार्यालय पुगे पनि प्रक्रिया नपुगेको भन्दै सचिवले भत्ता नदिएको उनले बताइन् ।

गाविस कार्यालयका कर्मचारीको लापरवाहीका कारण जिल्लाका हजारभन्दा बढी वृद्धवृद्धा उमेर पुगेर पनि जेष्ठ भत्ता वृत्तिबाट वञ्चित हुने भएका छन् । सरकारले यसै आर्थिक वर्षबाट लागू हुने गरी ६० वर्ष उमेर पुगेका दलित तथा एकल महिला र ७० वर्ष पुगेका वृद्धवृद्धाका लागि यस्तो सुविधा प्रदान गरे पनि गाविस सचिवको लापरवाहीका कारण उनीहरू वञ्चित भएको बताइएको छ ।

## 5. Elderly denied right to old age allowance

Gorkhapatra, (Saturday) Janaury 2, 2010

RUKUM: Many elderly people in the district are debarred of old age allowances, owing to the lame excuses of the VDC staff.

Ahibhan Khatri, 70, for instance, has not been able to get allowance despite having a citizenship certificate to prove his age. Same is the case of Tuli Oli and Sushila Kumari who too have crossed the age.

The government, since this fiscal year, has set 60 years as the age for old age allowance in case of Dalits and single women while 70 years is for the rest.

"Every time I visit the VDC office, the secretary sends me back empty handed in pretext of insufficient proof," Sushila Kumari said.

## 6 बोक्सीको आरोपमा जिउँदै जलाउने प्रयास

कान्तिपुर, असोज २५, २०६६

दोलखा- बोक्सीको आरोपमा उत्तरी गाउँकी एक बृद्धालाई जिउँदै चित्तमा जलाउने प्रयास भएको छ। बुलुङ-३ की ८५ वर्षीया खडकुमारी खड्कालाई बोक्सी भन्दै गाउँकै एक शिक्षकले चित्तमा राखेर जलाउन गरेको तयारी गाउँलेले रोकेका छन्।

स्थानीय शारदा माविका शिक्षक बालकृष्ण मल्ल विद्यालयबाट काप्दै बिरामीको घरमा आएर खड्कालाई बोक्सीको आरोप लगाएका थिए। उनले कामेको बेला भनेको कुरालाई विश्वास गर्दै गाउँलेले बृद्धामाथि कुटपिट र दुर्व्यवहार गरेका थिए। 'पन्ध्र/बीस जनाले घरबाट भुत्ल्याउँदै लगे, दुई दिनको बाटो बोकिएर उजुरी गर्न आएकी उनले भनिन्, 'बाबुकाजी खत्रीले भुत्ल्याउँदै घरमा पुऱ्याएर बेइज्जत गरे। महेन्द्र दल गणका बहालवाला सैनिक बाबुकाजीकी पत्नी पार्वतीलाई बृद्धाले बिरामी पारेको भन्दै ज्यादती गरिएको प्रहरीमा पीडितले दिएको उजुरीमा उल्लेख छ।

मल्ले भने आफूलाई काप्ने रोग भएकाले त्यस बेला के भनियो थाहा नभएको दाबी गरे। उनले आदेश भन्दै बृद्धालाई आँगनमा चित्र बनाएर जलाउने प्रयास गाउँलेले गरेका थिए। चिता बनाएर जलाउनै खोज, घटनापछि गाउँ छाडेर भीमेश्वर नगरपालिकास्थित छोरीको घरमा बसिहेकी बृद्ध खड्काले आँसु भाँदै भनिन्। जलाउन आदेश दिने आफू नभई अर्कै भाँकी भएको शिक्षक मल्लले प्रहरीसामु दाबी गरे। गाउँमा प्रहरीका सामु मल्ललाई माफी माग्न लगाएर बोक्सी आरोप मुद्दा मिलाएको थियो। पीडित खड्काले त्यसमा असन्तुष्टि जनाएपछि यो मुद्दा जिल्ला प्रहरीमा आएको हो। 'छोराहरूले सही थिचेछन्, मलाई चित्त बुझेन। त्यसैले न्याय माग्न आएकी हुँ' खड्काले भनिन्। यसैबीच दुवै पक्षलाई मिलापत्र गरेर पठाएको प्रहरीले जनाएको छ।

### 6. Elderly forced to be burnt alive

*Kantipur, ( Sunday) October 11, 2009*

**DOLAKHA:** A school teacher has tried to burn alive an elderly woman who was thought to have been practicing witchcraft. Khadga Kumari Khadka, 85 of Bulung-3 has escaped the gruesome attempt.

According to the Victim's version of statement, the teacher of Sharada Secondary School Bal Krishna Malla, appearing to be in spell, went to the home of an ailing patient Parbati Khatri and accused Khadka of being responsible for the latter's condition. The villagers believing his words maltreated Khadka and tried to burn her alive in a pyre.

"Around fifteen people came to my house and dragged me out," Khadka said. The victim had filed a complaint citing that she was maltreated on charge of making Parbati sick. Parbati's husband Babukaji Khatri, an army official, allegedly took her by hair and thrashed her in front of the onlookers. Khadka has been staying at her daughter's home in Bhimeshwor municipality of the district.

However, school teacher Malla stated that he shivered because of an undiagnosed illness and didn't remember what he told then. Malla added that it was not him who accused Khadka of witchcraft, but a witch doctor. The dispute was tried to be resolved by making Malla apologize to Khadka in front

of police. Khadka, however, was dissatisfied with the apology and has filed a police complaint at District Police Office. Police said that they have reconciled the two parties.

## **7. दम्पती हत्याका अभियुक्त सार्वजनिक**

*कान्तिपुर, कार्तिक १३, २०६६*

कास्की- तीन साताअघि सर्दिखोलाका वृद्ध दम्पतीको हत्या गर्ने अभियुक्तलाई प्रहरीले बिहीबार सार्वजनिक गरेको छ। सर्दिखोला ७ का ७४ वर्षीया श्रीमती केशकुमारीको हत्या लक्ष्मण वास्तोलालाई प्रहरीले सर्वाजनिक गरेको हो। उनले वृद्ध दम्पती राति सुतिरहेका बेला हत्या गरेको बताएका छन्। हत्या गरेको १३ दिनपछि प्रहरीले उनलाई घरबाटै पक्राउ गरेको थियो।

उनले आफैँ छिमेकी दिदी पर्ने रनमायाकी बहिनीले दुवैलाई मारन लगाएको बताएका छन्। “पैसा दिन्छु भनेकाले दुवैलाई मारे” प्रहरीले आयोजना गरेको पत्रकार सम्मेलनमा उनले भने। प्रहरीले योजनाकार भनिएकी महिलालाई भने बिहबारसम्म पक्राउ गरेको छैन।

ती वृद्ध दम्पती अधिकांश समय काठमाडौं र गाउँमा बस्ने भएकाले लक्ष्मणले उनीहरूको घरको हेरचाह गर्दै आएका थिए। अभियुक्त बाँस्तोलले दिएको बयानअनुसार उनलाई हत्या गर्न उक्साउने अन्दाजी ५० वर्षकी ती महिला पनि बयान लिइने जिल्ला प्रहरी प्रमुख रमेशप्रसाद खरेले बताए।

मृतक प्रतिलालका तीन छोरा नरबहादुर, केशरबहादुर, गिरबहादुरले पनि बाबुको हत्यामा उनै युवकले आरोप लगाएकै महिला संलग्नता रहेको आशंका व्यक्त गरेका छन्। ती मृतकका जेठी श्रीमतीपट्टिकाका छोरा हुन्। बाबुआमाको हत्या भएको खबर पाएपछि जापान, न्युजिल्याण्ड र बेलायतमा रहेका उनीहरू दुई साता अघि आएका हुन्।

## **7. Murderer in police net**

*kantipur, (Friday) October, 30, 2009*

KASKI- Police on Thursday made public a person charged of murdering elderly couple. The culprit Laxman Bastola had murdered Kesh Kumari, 74 and her husband Prati Lal, thirteen days back.

The couple from Sardi Khola-7 had been staying mostly in Kathmandu. The culprit was given the charge to look after their house.

In a press conference held by police, the culprit stated that he committed the crime in lieu of money under the direction of a neighbour. Police, however, has not arrested the main plotter behind the murder. Police chief Ramesh Prasad Kharel said the lady around 50 years old will be arrested soon.

Prati Lal's three Sons also suspect the lady behind the murder plan. They had returned from abroad after the news of their parents' murder.

## 8. वृद्धवृद्धाले सम्भिए बाल्यकाल

अन्नपूर्ण पोष्ट, असोज ७, २०६६

काठमाडौं, ६-असोज, (अन्नपूर्णपोष्ट): पशुपतिस्थित वृद्धाश्रममा बस्दै आएको वृद्धवृद्धालाई पनि दशैं लागेको छ । वृद्धाश्रमले नयाँ लुगा वितरण गरेपछि उनीहरूलाई दशैं लागेको हो । वृद्धवृद्धाहरूलाई हरेक वर्ष दुई लाख रूपैयाँ बारबरको लत्ताकपडा र जुत्ताचप्पल वितरण गरिने वृद्धाश्रम कार्यालयका प्रमुख वासुदेव खेउजाले बताए ।

वृद्धाश्रममा दुई सय ३० भन्दा बढी वृद्धवृद्धा छन् । उनीहरूलाई वर्षको दुई पटक एक जोर कपडा र जुत्ताचप्पल दिने चलन छ । अधिकांश वृद्धवृद्धाले नयाँ लुगा पाउँदा आफूहरूलाई बाल्यकालको सम्झना भएको बताए । दशैं हाम्रा लागि नयाँ लुगा लगाउने अवसर हो । नयाँ लुगा पाउँदा बाल्यकालको सम्झना भयो' वृद्धा लक्ष्मी थापा क्षेत्रीलाई भनिन, 'हाम्रो कमाइ छैन, दिने आफन्त कोही छैन, बाहिर गएर किन्ने पैसा पनि छैन, सरकारले नदिए नयाँ लुगा लाउन पनि पाइन्न, उनले भनिन ।

गोरखाका मुक्तिनाथ रेग्मीले आफूलाई बाबुआमाले लुगा ल्याइदिने गरेको सम्झना भएको बताए । सानो छँदा नयाँ लुगाका लागि आमाबाबुसँग भगडा गरिन्थ्यो अहिले वृद्धाश्रमका कर्मचारीसँग लुगाको आकार तथा रङका बारेमा सामान्य विवाद हुन्छ, उनले भने ।

वृद्धवृद्धाका लागि सरकारले बर्सेनि दुईवटा खसी र मासु नखानेका लागि आवश्यक मात्रमा फलफूल तथा दही उपलब्ध गराउँदै आएको छ । केही वृद्धवृद्धाले यहाँ आएपछि मासु खान छाडेको कार्यालय प्रमुख देउजाले बताए । देउजाका अनुसार वृद्धवृद्धालाई पोषणयुक्त र पचाउन सजिलो हुने खानेकुरा दिइनेछ ।

### 8. Elderly reminisce childhood

*Annapurna Post, (Wednesday) 2009*

#### ANNAPURNA POST REPORT

KATHMANDU, SEPT. 23

As the entire nation is absorbed in the celebration of Dashain festival, elderly persons at Pashupati old age home are no exception. They have got the festive mood after new clothes were distributed to them like every year.

According to Basu Dev Kheuja, chief of the Pashupati old age home, every year, clothes and footwears worth 2 lakhs approximately are distributed to the elderly person staying there.

At present there are 230 elderly people in the old age home. They are distributed with new clothes and footwears twice a year. Many of the elderly people there became nostalgic about their childhood after getting the new items this time.

"Dashain, for us, is an opportunity to wear new outfits. It reminds me of my childhood," said Laxmi Thapa Chhetri. "Since we have no income or kin to look after us, we cannot wear new clothes other than that provided by the government."

Likewise, Muktinath Regmi of Gorkha recalls childhood days when he used to argue with parents for new clothes. "Now I complain the officials of the old age home about the design and colour of clothes I get," he said.

Every year, the government also provides two goats for the meat to be consumed by elderly people there while vegetarians are provided with fruits. Kheuja said most of the elderly people gave up eating meat after coming there. "We give food that is nutritious and easily digestible to the elderly people," he added.

### 9. बोक्सी आरोपमा वृद्धालाई दुर्व्यवहार

कान्तिपुर, असोज २१, २०६६

काभ्रे- छिमेकी ले पटकपटक बोक्सीको आरोप लगाउँदै दुर्व्यवहार गरेपछि एक वृद्ध गाउँबाट विस्थापित भएकी छिन् ।

कोलाँती भुल्लु ८ की ६६ वर्षीया टंकदेवी थपलिया बोक्सी आरोपमा दुई सातादेखि आफन्तको घरमा शरण लिन बाध्य भएकी हुन् । नाङ्गै पारेर गाउँबाट निकाल्ने धम्की दिएकाले बस्न सकिन्न, असोज ३ गते साँझदेखि घर छाडेकी उनले भनिन् । उनी न्याय माग्दै अधिकारमी र कानुन व्यवसायीसँग भेट्न मंगलबार बनेपा आएकी थिइन् । घर छाड्नुभन्दा १५ दिन अघि आफूलाई छिमेकी नारायण थपलिया र वासुले घरबाट घिसाउँदै धामीकहाँ पुऱ्याएको उनले सुनाइन् । छोरा र बुहारीको विमार निको पार्न गाउँकै टंकप्रसद उप्रेतीले घरमा धामी बोलाएका थिए । 'भात्रीले मलाई बोक्सीको आरोप लगाउँदै कामेका थिए,' टंकदेवीले भनिन् । गाउँकै अरु बिरामी पनि त्याँ पुगेका थिए । 'त्यहाँ धेरैले मलाई भुल्ल्याए, मुखमा थुके' उनले भनिन् । भोलिपल्ट बिहान गाउँकै एक महिलाले आफूलाई जोगाएर घर फर्काएको उनले सुनाइन् ।

पिडित महिलाका अनुसार त्यही दिन गाउँका अगुवा बनाउँदाहरूले बैठक राखेर बोक्सी बकाउने अर्को समय तय गरेका थिए । सोह्र श्राद्धमा पन्छाउन नमिल्ने भन्दै नवरात्रि सुरु भएपछि नाङ्गै पारी बोक्सी बकाउने तिनीहरूको बैठकले निर्णय गरेकाले गाउँ छाड्नुपरेको टंकदेवीले सुनाइन् । 'औँसीको रातमा निस्केर राति बनमै बिताएँ' उनले भनिन् । उनका छोरा पाण्डप नेपालगन्जमा बसदै आएका छन् । छोरी पनि तीन महिनाअघि दुबई गएकाले घरमा उनी एकलै थिइन् । दसैँमा घर फर्केका छोरा पाण्डपले उनलाई तीन दिन अघि मात्र त्यहाँ भेटिएका थिए । महानवमीमा आफू फर्कदा आमा घरमा नभएको थाहा पाएको पाण्डपले बताए । "आमा खोज्दै आफन्तकोमा डुलेको पाँच दिनपछि मात्र भेटिनु भयो ।" उनले भने आमालाई जोगाउन खोज्ने महिलासँग गाउँलेहरू बोल्ले छाडेको उनले सुना । पाण्डपले सुरक्षा माग गर्दै फलाँटे गाविसस्थित प्रहरी चौकीमा निवेदन दिएका छन् ।

### 9. Elderly maltreated on charges of sorcery

Kantipur, (Wednesday) 2009

KANTIPUR CORRESPONDENT

KAVRE, OCTOBER 7

An elderly woman has been compelled to leave village after her neighbours repeatedly manhandled her in accusation of witchery.

A local of Kolati, Bhullu-8, Tanka Devi Thapaliya, 66, has been taking refuge at a kin's house for the past two weeks. She had come to Banepa on Tuesday seeking help from lawyers and rights activists to get legal remedy for the injustice done to her.

Fifteen days before leaving the village, she was dragged out of home by neighbours Narayan Thapaliya and Vasu to a sham who was invited to the home of Tanka Prashad Upreti for "Treating" his ailing son and daughter-in-

law. "The sham appearing to be in spell accused me of witchery," she said. "The onlookers thrashed me and spat on my face," she said.

Thapaliya informed that the villagers on the very day decided to ward off "witch" soon. Since *Shora shraddha* was in line, they decided to do so by making "witch" naked as soon as *Navaratri* (Dashain Festival) began.

"I fled from village in fear of losing prestige," Thapaliya said. "I had to spend a night in a jungle."

Thapaliya whose son and daughter had been staying in Nepalgunj and Dubai respectively, stayed alone in village. Her son found his mother missing when he returned home in Dashain. "I have heard that the villagers have severed relationship with the woman who supported my mother," he said. He has sought police protection and filed a complaint at police station in Falate VDC.

## 10 संगीमाथि पाशविक व्यवहार

अन्नपूर्ण पोष्ट, असोज २२, २०६६

एक्काइसौं शताब्दीमा पनि जारी छ, अन्धविश्वास । अनि जारी छ, संगीहरूमाथि ज्यादती । विराटनगरमा पुनः एक वृद्धा संगीमाथि पाशविक व्यवहार गरिएको छ । वृद्धा सोमनीदेवी सरदारलाई 'बोक्सी'को आरोपमा मलमूत्र खुवाइएको छ । यसबाट के स्पष्ट हुन्छ भने बोक्सीको आरोपमा अझै पनि मुलुकका विभिन्न जिल्लामा महिलामाथिको हिंसा निरन्तरता पाइरहेको छ । विश्व एक्काइसौं शताब्दीतर्फ लम्किरहेको बेला नेपालका विभिन्न ग्रामिण क्षेत्रमा अहिले पनि बोक्सीजस्तो अन्धविश्वासी प्रथा अझै कायमै छ । मोरङ हात्तीमुडा-८ मुडेरी टोल बस्ने ६० वर्षीया सरदारमाथि छिमेकीहरूले टुनामुना गरेको आरोप लगाउँदै सो ज्यादती गरेका हुन् । सरदारकै टुनामुटाबाट छिमेकी मंगललाल खवासकी पत्नी पल्टीदेवी विरामी परेको आगँलेहरूको आरोप छ । बोक्सीकै आरोपमा खवाससहित छिमेकीहरूले घरमै बोलाई उनलाई कुटपिट गरेका थिए । त्यतिले मात्र नपुगेर सरदारलाई उनीहरूले जबजस्ती मलमूत्र सेवन गराएका हुन् ।

कुटपिट तथा मलमूत्र सेवनका कारण विक्षिप्त सरदारको अहिले अञ्चल अस्पताल मारेङमा उपचार भइरहेको उनका छोरा देव सरदार बताउँछन् । 'छिमेकीहरूले बोक्सीको आरोपमा निक्कै कुटपिट गरे,' देव भन्छन् "कुटपिटबाट आमाको माथिल्लो दाँत र जिब्रोमा प्वाल परेको छ ।" असोज १४ गते राति पल्टीदेवी विरामी परेकी थिइन् । उनलाई फारफुक गर्न आएका धामीहरूले टुनामुनाका कारण उनी विरामी परेको बताएका थिए । धामीभाक्तीहरूले छिमेकी सरदार बोक्सी भएको बताएपछि छिमेकीहरू उनीमाथि अभद्र व्यवहार गर्नुका साथै मलमूत्र सेवन गराएका थिए । बोक्सीको आरोप लगाउने र मलमूत्र खुवाउने विषयमा सिंगो गाउँलेले नै खवास परिवारलाई सहयोग गरेको देवको आरोप छ । उनका अनुसार मंगललाल, छोरा वैद्यनाथ खवास र तारचन्द्र खवाससहित पीडक आठजना विरुद्ध जिल्ला प्रहरी कार्यालय मोरङमा उजुरी दिए पनि प्रहरीले कुनै चासो देखाएका छैनन् ।

मुद्दाको बारेमा छानबिन भइरहेको प्रहरी नायब निरीक्षक जमुना बस्नेत बताउँछिन् । तर के सरदासजस्ता वृद्धामाथि त्यस्तो पाशविक यातना दिने अभियुक्तहरू साँच्चिकै कारवाहीमा पर्लान त ? त्यो भने शंकाकै घेरामा छ ।

## 10. Elderly abused on charges of being witchcraft

*Annapura Post, (Thursday) 2009*

ANNAPURNA POST REPORT  
MORANG, OCT. 8

Superstition is deeply rooted even in this twenty first century and so is violence against women. A clear example of this is seen in Biratnagar a few days back. Somani Devi Sardar, 60, who was accused of witchcraft, was forced to eat human faeces. This case evidences that violence against women is still rampant in our country, while rest of the world is heading towards new era, Nepal still lags behind with this kind of barbarous practice.

A resident of Morang, Hattimuda-8, Sardar was mistreated by her neighbours at the house of Mangal Lal Khawas on charges of witchcraft. They did so in direction of a shaman called at Khawas's residence. The latter declared that Sardar's spell was responsible for the ailment of Khawas' wife. The neighbours, in their unjust rage, forced Sardar to eat human faeces.

According to the victim's son Dev Sardar, she has been admitted to Morang Zone Hospital. "Mother has sustained serious injury. Her tooth has been chipped off and tongue has been pierced during the fierce attack," he said. Dev Sardar said the entire village was involved in thrashing his mother. Despite filing complaint against Khawas and seven errants at the District Police Office, no action has been initiated against them.

Although Police Inspector Jamuna Basnet told that investigation is being carried out about the case, it is doubtful whether the guilty will be brought to book.

## 11. वृद्ध दम्पती माथि सांघातिक आक्रमण

*अन्नपूर्ण पोस्ट, भाद्र १७, २०६६*

फिदिम, १६ भदौ खुकुरीसहित आएको एक समूहको आक्रमणमा परी सोमबार राति पाँचथर आयोग गाविस ६ का ६७ वर्षीय श्रीनारायण कोइरालाको परिवार सदरमुकाम विस्थापित भएको छ । गाउँमा सञ्चालित खानेपानी योजनाको विषयमा विवाद भएपछि स्थानीय दुर्गा याङ्ग्याको नेतृत्वमा आएको समूहले खुकुरी र छुरा प्रहार गरी कोइराला र उनकी पत्नी गोमामाया कोइरालालाई गम्भीर घाइते बनाएपछि उक्त परिवार विस्थापित भएको हो । उनीहरूले आफ्नो एउटा गाईसमेत मारेको कोइरालाले बताए ।

आक्रमणमा कोइरालाको टाउको र पेटमा गम्भीर घाउ भएको छ । उनीहरूले आफू र पत्नीलाई आक्रमण गरी घाइते बनाएपछि ३० हजार रूपैयाँ पर्ने गर्भिणी गाईलाई खुकुरी र छुरी प्रहार गरेको कोइरालाले बताए । घाइते गाई मंगलबार मरेको छ । आक्रमणकारीले लत्ताकपडा र अन्नपात पनि लागेको उनले बताए । कोइरालालाई उपचारार्थ पाँचथर जिल्ला अस्पतालमा भर्ना गरिएको छ । खानेपानी योजनामा आफूले महिनौं श्रमदान गरे पनि पानी नदिएपछि स्थानीय माओवादी कार्यकर्ता गंगा बानियाँसँग विवाद भएको र सोही विवादको प्रतिशोध लिन वाईसीएल कार्यकर्ता प्रयोग गरेर आक्रमण गरेको उनले बताए । आफू कांग्रेस कार्यकर्ता भएकाले पहिल्यैदेखि स्थानीय माओवादीले देख्न नसकेको पनि उनले बताए । घटनाका विषयमा वाईसीएलका पाँचथर अध्यक्ष बालकृष्ण काफ्लेले भने कोइराला परिवारमाथि आक्रमण गर्ने जिल्ला स्तरको योजना नभएको बताएका छन् ।

सदरमुकाम फिदिम आएका कोइरालाले जिल्ला प्रहरी कार्यालय पाँचथरमा मंगलबार नै जाहेरी दिएका छन् । घटनाको विषयमा अनुसन्धान सुरु गरिएको प्रहरी नायब उपरीक्षक होमजंघ चौहानले बताए ।

## 11. Elderly couple attacked

*Annapurna Post, (Wednesday) 2009*

ANNAPURNA POST REPORT  
PANCHTHAR, SEPT. 2

An armed group on Monday attacked Shree Narayan Koirala, 67 and his spouse Goma Maya Koirala.

A group led by Durga Yangya attacked Koirala, a resident of Panchthar-6, in a dispute over a local drinking water project. The couple injured by khukuri and knife have landed up in the district headquarters after the attack. The group even stabbed a pregnant cow owned by the couple to death. They also took away clothes and foodgrains from their house.

Koirala, who sustained severe injuries on his head and abdomen, is undergoing treatment at Panchthar District Hospital. On Tuesday he filed a complaint against the errants at the District Police Office.

According to Koirala's statement, he had dispute with a UCPN (Maoist) cadre Ganga Baniya over water supply who, in order to take revengeance sent the group of Young Communist League (YCL) cadres to attack the couple. He added that Baniya had malice for him as he was a member of the Nepali Congress.

When asked for clarification on the matter, YCL distict Chair Bal Krishna Kafle said the attack was not planned by the organization. DSP Hom Jung Chauhan said investigation of the matter is underway.

## 12. बोक्सीको आरोपमा मलमूत्र

*कान्तिपुर, भाद्र ३१, २०६६*

वीरगञ्ज, ३० भदौ- पर्साको प्रसौनी विर्ताका एक वृद्धालाई बोक्सीको आरोपमा स्थानीयले मलमूत्र खुवाएका छन् । छिमेकीले आफ्ना छोराछोरीलाई टुनामुना गरी विरामी पारेकी अभियोगमा प्रसौनी विर्ता-४ का ६७ वर्षीय माजिरन खातुनलाई केही स्थानीयले मलमूत्र कोचाएका हुन् । पीडितले दोषीमाथि कारवाही माग गर्दै सोमबार जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा जाहेरी दर्खास्त दर्ता गरेकी छिन् ।

खातुनका अनुसार छिमेकी सलाउद्दीन अन्सारी नरसेद अन्सारी युनस अन्सारी, इद्रिस अन्सारी र जुमदीन अन्सारी ग्यासुद्दीन अन्सारी, हदिउस मियाँका साथै भारतको पूर्वी बम्पारणवाट भिकाइएका दुई भाक्रीले विहिबार माजिरनलाई मलमूत्र कोच्याएका थिए ।

बाँसको ढुङ्गोबाट मुखमा कोच्याउँदा वृद्धाको दुई वटा दाँत हल्लिएका छन् । घरमा एकलै बसिरहेकी तिनलाई लछारपछार पाउँदा बाटोमा ल्याएर मलमूत्र कोच्याएको थियो । आफूलाई कुटपिट पनि गरेको तिनले बताइन् । अघिल्लो साँभ भारतबाट भिकाइएका दुई भाक्रीलाई बोलाई भारफुक गरेको पनि पिडित परिवारले बताएको छ । पर्साका प्रहरी उपरीक्षक योगेश्वर रोमखामीले अभियुक्तलाई तत्काल पक्राउका लागि एकाइलाई आदेश

दिइसकेका जानकारी गराए । पर्सा बार एसोसिएसनका अध्यक्ष राजेश्वर तिवारी राज्य गम्भीर नभएकाले पनि यस्तो अमानवीय व्यवहार निरुत्साहित हुन नसकेको बताउँछन् ।

कानूनको अभावले गर्दा बोक्सी भन्दै अमानवीय व्यवहार गर्ने विरुद्ध सार्वजनिक अपराध अन्तर्गत मुद्दा चलाउने गरिएको छ । अभियुक्तलाई पुर्पक्षका लागि थुनामा राखेर मुद्दा चलाई ३ वर्षसम्म कैद सजाय गर्न सकिने भएपनि धरौटी लिएर तारेखमा छाड्ने गरिएको छ भने सजाय पनि थोरै गरिन्छ । दुई महिनाअघि विरञ्जीवर्वा गाविसका एक विधवाले यस्तै नियति भोग्नुपरे पनि विपक्षीहरू अहिले सम्म पक्राउ नपरेको तिवारीले जानकारी गराए ।

## **12. Women charged of witchcraft**

*Kantipur, (Wednesday) 2009*

KANTIPUR CORRESPONDENT

PARSA (Birjung), SEPT.15

An elderly woman mistreated on charge of witchcraft filed a complaint on Monday at the District Police Office. Majiran Khatun, 67, who hails from Prassauni Bitra-7 of the district, was forced to eat human faeces on charges of being witchcraft.

Khatun's statement cites that her neighbors Salauddin Ansari, Narased Ansari, Yunus Ansari, Idris Ansari, Jumdin Ansari, Gyasuddin Ansari, Hadis Miya including two Indian witchdoctors forcefully stuffed human faeces into her mouth. Khatun was accused of chanting spell on local children to make them sick. She added that she was dragged to road when alone at home and was stuffed the faeces with bamboo stem which also weakened her two teeth.

Khatun's family said that a day before the incident, the two Indian witchdoctors were called there to "cure" the children's disease.

District Superintendent of Police Yogeshor Ronkhami said arrest warrant against the errants has already been issued. Parsa Bar Association Chairperson Rajesor Tiwari underscored impunity as the perpetuation of such violence against women.

Persons involved in case of witchcraft are tried under public offence. The prosecuted can be sentenced upto three years of jail term. Two months back, a widow of Biranchi Barba VDC was ill treated in the same blame. The culprits of the case have not yet been punished.

## **13. वृद्धको हत्या**

*कान्तिपुर, साउन २१, २०६६*

इलाम- पारिवारिक विवादका कारण जिल्लास्थित चमैतामा एक वृद्धको बिहीबार राति हत्या भएको छ । चमैता ९ का ७७ वर्षीया यामबहादुर राईको चिरपटले हानेर हत्या भएको हो । हत्यामा छोरा चक्रबहादुर राईको संलग्नता रहेको प्रहरीले आशंका गरेको छ । घटनापछि चक्र फरार छन् । मृतकको शव परीक्षणका लागि जिल्ला अस्पताल ल्याइएको छ ।

### 13. An elderly person killed

*Kantipur, August 5, 2009*

Illam: An elderly man was killed on Thursday due to a family feud. Yam Bahadur Rai 77, of Chaimita of the district was killed by hitting with a cudgel. Police suspects that Rai's son Chakra Bahadur might have hand in his killing. Chakra Bahadur was absconding while the dead body was been sent to district hospital for post mortem.

### 14. जीवितलाई मृत्यु प्रमाणपत्र

*कान्तिपुर, माग १८, २०६५*

बाजुरा १७ माघ- गाविस सचिवले एक महिला जीवित हुँदै उनको मृत्यु प्रमाणपत्र बनाइदिएको पाइएको छ । ती महिलाले गाविसबाट सामाजिक सुरक्षा भत्तासमेत लिँदै आएकी छिन् । कल्देवमाण्डौं-५ की लल्तादेवी कटुवालको गाविसको तत्कालीन सचिव रूपबहादुर खातीले २०५६ फागुन १७ मा मृत्यु दर्ता गरेका हुन् । पछि तिनै सचिवले उनलाई असहाय भत्ताको व्यवस्था मिलाइदिएका थिए ।

लल्ताका पति हिरासिंह कटुवालले छोरा नभएपछि अर्केलाई आफ्नो सम्पत्ति दिन पत्नीको मृत्युदर्ता प्रमाणपत्र बनाएका हुन् । हिरासिंहले पत्नीको मृत्युदर्ता बनाएपछि आफ्नो सबै सम्पत्ति गाउँकै मानबहादुर कटुवालका नाममा बकसपत्र पास गरिदिएका थिए । आफ्नो कोही नभएकाले मानबहादुरलाई धर्मपुत्र मानेर स्वेच्छिक रूपमा सबै जमिन पास गरिदिएको बकसपत्रमा उल्लेख छ । बकसपत्र गर्दा हिरासिंहका कोही नभएको भन्दै कूल्देवमाण्डौं-१ बटवाडाका धनजिते खत्रीसहित तीनजना साक्षी बसेका थिए । खत्रीले भने, त्यतिबेला काम बिगारिहालियो । अब सजाय भोग्न तयार छु । सचिव खातीले भने कोही नभएको भनेर साक्षीसमेत ल्याएपछि मृत्युदर्ता गरिदिएको बताए । लल्ताका दुई छोरीसमेत रहेको गाउँले बताउँछन् । हिरासिंहको भने मृत्यु भइसकेको छ ।

पतिले आफ्नो मृत्युदर्ता गराएको १ वर्षपछि मात्र थाहा पाएको लन्ताले बताइन् । भुटो कागज बनाएर सारा सम्पत्ति अर्काका नाममा गरिदिएपछि उनी विचल्लीमा परेकी छिन् । गाविसले दिने असहाय भत्ताले गुजारा चलाउँदै आएको उनले बताइन् ।

लन्ताका नातेदार टेक कटुवालले जिल्ला प्रशासनमा उजुरी गरेका छन् । प्रशासनले यसको सुनुवाइ नगरेको आरोप कटुवालले लगाए । केही महिनाअघि उनले अख्तियारमा समेत उजुरी गरेका थिए । अख्तियारले प्रशासनलाई अध्ययन गरी पठाउन पत्राचार गरेको थियो ।

हालै आएका सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी खेमबहादुर पाठकले घटना सुनेर अचम्ममा परेका बताए । घटनाको छानविन गर्नेछु, उनले भने ।

### 14. Alive person issued death certificate

*Kantipur, (Friday) 2009*

ARJUN SHAH

BAJURA, JAN.30

An elderly woman has turned destitute due to her Husband's ploy who, in order to hand over all his property to other, made a fake death registration

certificate of his wife. The certificate was issued during the serving time of VDC secretary Rup Bahadur Khati on February 28, 1997.

Lalta devi, who is dead in the VDC record, has been receiving old-age allowance. It has been found that the same VDC Secretary had arranged for her allowances who signed her death certificate.

Lalta's late husband Hira Singh Katwal made the dead certificate as he had no son and wanted to give his property to a villager Man Bahadur as an adopted son. Three witnesses were there when Katwal declared that he had no one alive in his family. Khatri, a witness, said he made a mistake and is ready to face punishment. Secretary said he made the certificate when witnesses were brought forward.

According to villagers, Laltadevi has two daughters. She knew about the deceit only after 4 years. She has been living under hand-to-mouth condition in absence of property. The only financial help she has is the old-age allowances.

## **15. बोक्सीको आरोपमा वृद्धा कुटिइन्**

*कान्तिपुर, जेठ १७, २०६६*

हेटौडा- मकवानपुरको ग्रामीण भेगकी एक वृद्धालाई बोक्सीको आरोपमा निर्घात कुटिएको छ। हर्नामाडी-४ की ७४ वर्षीया सुन्तली विष्टलाई राति छोरालाई छल्ल आएको आरोप लगाउँदै स्थानीय महिला सीता ब्लोनले बिहीबार कुटपिट गरेकी हुन्।

ब्लोनको कुटाइबाट घाइते वृद्धाको जिल्ला अस्पतालमा उपचारपछि हेटौंडास्थित आफन्तका राखिएको प्रहरीले जनाएको छ। कुटपिटबाट वृद्धाको शरीरका विभिन्न भागमा नीलडाम छन्। वृद्धालाई बोक्सीको आरोप लगाएर कुटपिट गर्ने ३० वर्षीया ब्लोनलाई प्रहरीले शुक्रबार पक्राउ गरेको छ।

### **15. Elderly thrashed on charges of being witchcraft**

*Kantipur, May 31, 2009*

MAKWANPUR (Hetauda): An elderly woman was severely beaten on Thursday on charges of being witchcraft. Suntali Bista, 74, who hails from Harnamadi VDC-4, was accused of chanting evil spell on the son of a neighbour, Sita Blon.

Bista, who was thrashed by Blon, has been staying with a relative in Hetauda after undergoing treatment in district hospital. She has several bruises on her body. Police arrested 30 year old Blon on Friday.

## 16. वृद्धाको शव भेटियो

कान्तिपुर, भाद्र ४, २०६६

मन्थली- रामेछापको रस्नालु गाविस १ दाब्रेकी ७४ वर्षीया बालकुमारी सुनुवार बुधवार बिहान मृत अवस्थामा आफ्नै घरमा फेला परेकी छन् । घाँटीमा डोरीले बाँधेको र टाउको बगाएर शरीरमा धारिलो हतियारले काटेको अवस्थामा सुनुवारको शव फेला परेको प्रहरी चौकी ठोसेले जनाएको छ । बालकुमारी घरमा एकलै बस्ने गर्थिन । उनको कर्तव्य गरी हत्या गरिएको प्रहरीको अनुमान छ । सुनुवारको शव पोष्टमार्टमका लागि दोलखाको जिरी पठाएको प्रहरीले बताए ।

### 16. Dead body found

Kantipur, August 20, 2009

RAMECHHAP (Manthali): An elderly woman was found dead on Wednesday at her house in Rasnal VDC-1. The dead Bal Kumari sunuwar, 74, was found strangled with rope and weapon marks on her head and body, police say. She had been staying there alone.

Police suspected that she was raped before murder. Her body is sent to Jiri hospital in Dolakha district for autopsy.

## 17. बोक्सी भन्दै मलमूत्र

नागरिक, असोज १८, २०६६

-अजित तिवारी

बोक्सीको आरपमा मोरङ हात्तीमुढाकी ६० वर्षीया एक वृद्धालाई रातभरि यातना दिई मलमूत्र खुवाइएको छ । कुटपिट र मलमूत्रले बिरामी परेकी सोमनीदेवी सरदारको कोशी अञ्चल अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ ।

भारफुकबाट गाउँमा बिरामीको उपचार गर्दै आएकी सोमनीदेवीलाई मलमूत्र ख्वाएपछि मानसिक समस्या देखिएको छ । उनले श्रीमान् दर्शनलालबाट भारफुक उपचार सिकेकी थिइन् । आमा एकदमै डराउनु हुन्छ, छिनछिनमै भस्कुनु हुन्छ, सोमनीदेवीकी छोरा देव सरदारले शनिबार नागरिकसँग भने ।

असोज १४ गते राति हात्तीमुढामकी पल्टीदेवी खवास गम्भीर बिरामी भइन् । उनको उपचका लागि सनुसरी चाँदेखोलाबाट पाँच जना धामी बोलाइयो । धामीले नजिकै बोक्सीको बास रहेको र उसकै टुनामुनाले पल्टादेवी बिरामी भएको बताए । त्यसपछि पल्टीदेवीका आफन्तले सोमनीलाई अमानवीय व्यवहार गरेको छोरा देवले बताए । पल्टीदेवीका आफन्तले घरमै गएर सोमनीलाई कुटपिट गरेका थिए । सोमनीको घर पल्टादेवीकोबाट एक घर पश्चिममा छ । कुटपिटबाट सोमनीको मुखमा चोटपटक लागेको छ । बाँकी रहेका दुईटामध्ये एउटा दाँत फुटेको छ । भने जिब्रोमा प्वाल परेको छ ।

धामीले बोक्सीले गर्दा पल्टादेवी बिरामी भएको बताएपछि गाउँले तथा पल्टादेवीका आफन्तले बताएपछि गाउँले तथा पल्टादेवीका आफन्तले आमालाई रातभरि कुटपिट गरे, छोरा देवले भने, भोलिपल्ट बिहानै गिलासमा घोलेर दिसा खुवाइयो । दुर्व्यवहार गर्ने व्यक्तिलाई रोक्न खोज्दा ज्यान मार्ने धम्की दिएको देवले बताए ।

घटनाबारे बहून् गाउँ जाने व्यक्तिलाई गाउँले तथा पल्टादेवीका आफन्तले अवरोध पुऱ्याउने गरेका छन् । घटनाबारे जानकारी लिन खोज्नेलाई त्यहाँका केही युवाले दुःख दिने गरेको सामाजिक कार्यकर्ता हेमशंकर सरदारले जानकारी दिए ।

पीडितले पल्टादेवी, उनको श्रीमान् मंगललाल, छोरा वैद्यनाथ, छिमेकी सत्यनारायण खवास, शंकर खवास, बधुलाल खवास, राजन खवास र ताराचन्द्र खवासविरुद्ध जिल्ला प्रहरी कार्यालय मोरङमा उजुरी दिएको छ । उजुरी दिएलगत्तै प्रहरीले आठैजना आरोपीलाई बोलाएर घटनाबारे सोधपुछ गरियो, आइतवार दुवै पक्षलाई सहमतिका लागि बोलाइएको छ । मुद्दा हेरिहेका जिल्ला प्रहरी कार्यालय मोरङका सई जमुना बस्नेतले बताए ।

पीडित परिवारले भने प्रहरीले घटना गुपचुप राख्न खोजेको आरोप लागेका छन् । सोनमनीका छोरा देवका अनुसार घटना भएको यत्तिका दिन बितिसक्दा पनि प्रहरीले सक्रियता देखाएको छैन । प्रहरीमा दिइएको उजुरीमा मललमुत्र खुवाई चरमयातना दिएको उल्लेख छ । पीडित परिवारले स्वास्थ्य केस फारम समेत प्रहरीमा बुझाएको छ ।

### **17. Elderly woman maltreated**

*Nagarik, (Sunday) 2009*

AJIT TIWARI

MORANG (BIRATNAGAR), OCT. 4

An elderly woman was thrashed and forced to eat human faeces on charges of being witchcraft. Somani Devi Sardar, who was injured during the event, is undergoing treatment at Koshi Zone Hospital. Sardar, known in her vicinity as a traditional healer has also become mentally ill following the incident. "Mother is scared all the time," said her son Dev Sardar to Nagarik on Saturday.

He added that five witchdoctors were called to "heal" Paltidevi Khawas of Hattimudha on Oct. 1. The formers declared that Khawas was under spell of a witch. Following their decree Somani Devi was thrashed by the villagers at her own home. She has sustained bruises on her face and lost one of her two teeth. Her tongue has been pierced during the attack.

She was beaten up whole night and was forced to eat human faeces the next morning. "I was threatened of life when I tried to stop them," Dev said.

According to a local social activist Hem Shankar Sardar, Paltidevi's family has been creating hurdles to those who try to go to the village to learn details of the incident.

The victim has filed a complaint against Paltidevi, her husband Mangallal, son Baidhyanath, neighbors Rajan Khawas and Tarachand

Khawas at the District Police office, Morang. Police had detained eight accused following the complaint and released them after interrogation. "We have interrogated about the case and both the parties are asked to be present on Sunday," said Sub Inspector Jamuna Basnet.

The victim's family has accused police of trying to delay action against the guilty. Dev said that no action has been initiated against the perpetrators even after many days of filing the complaint.

## 18. माओवादीद्वारा वृद्धमाथि कुटपिट

नागरिक, जेठ १, २०६७  
-गजेन्द्र बोहरा

दाङ सामान्य विवादमा यहाँका एक वृद्धलाई माओवादी कार्यकर्ताले निर्घात कुटपिट गरेका छन् । दाङ, हापर गाविस-२ गुर्जे निवासी ७२ वर्षे लछे चुनारा कामीलाई बिहीवार साँझ उनीहरूले कुटेका हुन् । वृद्ध कामीको टाउको र हातमा खुर्पाले हिकार्एको गहिरो चोट छ ।

कामीका अनुसार जग्गाको विषयमा सामान्य विवाद हुँदा उनीहरूले कुटपिट गरेका हुन् । एलानीपती जग्गामा उनले छाप्रो बनाउन लाग्दा माओवादीले अवरोध गरेपछि सामान्य विवाद भएको थियो । ती माओवादी कार्यकर्ताले त्यहाँ किन घर बनाएको भन्दै वृद्धलाई लात्तिले र खुर्पाले प्रहार गरेका थिए ।

उनले घर बनाउन खोजेको ऐलानीपती जग्गामा उनलाई कुटपिट गर्ने माओवादी कार्यकर्ताले पसल थापेका छन् । म घर बनाउँदै थिएँ, एकाएक उनीहरू आए, कामीले भने यो जग्गा छोड्छस कि छोड्दैनस् भन्दै लात्तिले हाने ।

उनको आफ्नै जग्गा पनि छ । छोराछोरीसँग जग्गा विवाद भएपनि उनी नजिकैको खाली जग्गामा घर बनाउन लागेका थिए । त्यहीबेला माओवादी आएर कुटपिट गरेका हुन् । यो जग्गा छोड् भन्दै घोप्टो पर्न लागेर गर्धनमा उल्टो खुर्पाले हाने । उनीहरूले ती वृद्ध कामीलाई रुखको फेदमा उभ्याएर लात्तिले भकुरेका थिए । कहाँ हाने कहाँ, पत्तै भएन, उनले भने, म बुढोलाई मारेर के पाउँछौँ भनेँ, तर किन सुन्थेँ र, मैले घर बनाउन काठ काटिरहेको खुर्पा पनि खोसिदिए, त्यसैले हिकार्ए । उनी कम्मरमा खुर्पा राख्ने खुर्पेटो भिरेरै अस्पतालमा आइपुगेका थिए । म पल्टेको थिएँ, बसका ड्राइभर खलासीले यहाँ (अस्पताल) सम्म ल्याइदिए, उनले भने ।

यसैबीच कामीले शुक्रवार प्रहरीमा माओवादी कार्यकर्ता मानवहादुर बुढा र चित्रबहादुर थापाविरुद्ध किटानी जाहेरी दिएका छन् । कामी कांग्रेसका पुराना कार्यकर्ता हुन् ।

## 18. Maoist cadres attack old man

Nagarik, (Saturday) 2010

GAJENDRA BOHARA  
DANG, MAY 15

In what appears to be a minor dispute, local Maoist cadres, on Thursday, thrashed an elderly man. The local of Hapur VDC, Lachhe Chunara Kami, 72, was attacked on his head and hands by sickle (khurpa).

Kami said he was beaten in a dispute over land. The Maoist cadres stopped him to build hut on a land without ownership certificate (Ailani

parti Jagga). In a fracas that ensued then, they kicked Kami and hurt him with machete. The cadres have now built a shop at the same spot. Kami, who has his own land near the dispute land, was about to build hut there after he had differences with his children. "I was lying unconscious after the attack," Kami said "I was carried to hospital by a bus driver."

Meanwhile, Kami has lodged a complaint at police against Maoist cadres Man Bahadur Budha and Chitra Bahadur Thapa. Kami is a former cadre of the Nepali Congress.

## 19. बकस दिएका सहेनन् भाइहरूले

नागरिक, फाल्गुन २४, २०६५  
- कलेन्द्र सेजवाल

वीरेन्द्र नगर धारापनीका बुद्धिराम सुनारलाई आफ्नो भागको केही जग्गा छोरीलाई दिँदा ठूलै धर्म गरेछु भन्ने लागेको थियो । तर, आफैले जन्माएका दुई भाइ छोरा त्यही जग्गा फिर्ता पाउँ भन्दै अदालत पुगेपछि अहिले उनको मन निकै रोएको छ । मैले त पाप कटनी गर्न छोरीलाई पनि जग्गा थिएका थिएँ, पत्रकारसँग बिलौना गर्दै उनले भने, उल्टै यो उमेरमा अदालत धाउनुपर्ने भन्फट आइलाग्यो ।

बुद्धिरामले एक वर्षअघि ६ छोरीलाई दान बकसपत्रबापत ८ कठ्ठा जग्गा दिएका थिए । उनले कान्छी र राइली छोरीलाई दुई-दुई र बाँकी एक-एक कठ्ठा जग्गा दिएका थिए । छोराहरू टेकबहादुर र लोकबहादुरले गत चैतमा जिल्ला अदालतमा जग्गा फिर्ताको दावी सहित मुद्दा दायर गरेका थिए ।

त्यसपछि ८१ वर्षीय बुद्धिराम लौरो टेक्दै अदालत पुगेर भनिरहेछन्, मैले जन्माएका छोरीलाई मेरो सम्पत्ति दिन पाउनुपर्छ, श्रीमान् मेरो निर्णय सदर गरियोस । आखिर बुद्धिरामले छोराहरूलाई हेला पनि गरेका छैनन् । डाँडामाथिको अस्ताउँदो जुन भएका बाआमालाई बेवास्ता गरे पनि उनले जेठो टेकबहादुरलाई ६ कठ्ठा र कान्छो लोकबहादुरलाई ४ कठ्ठा जग्गा नाम सारी गरिदिएका छन् । जिउनी भनेर मसँग राखेको बाँकी १४ कठ्ठा पनि हाम्रो शेषपछि उनिहरूकै त हो नि, गहभरि आँसु निकाल्दै बुद्धिरामले भने, तैपनि उनीहरू दिदीबहिनीको मन रुवाएर जग्गा माग्दै आदलत पुग बाबु । बाआमाबाट बकस पाएको जग्गा फर्ता माग्ने भाइहरूले आफूहरूलाई पनि दुःख दिएको बहिनीहरूले गुनासो पोखे ।

टेकबहादुरले धम्क्याएर पटक-पटक दुःख दिने गरेको उनिहरूले बताए । टेकबहादुरले भने बाबुआमाले अंश नगरीकन जग्गा बकस दिएकाले अदालत गएको बताए । एउटै कोखबाट जन्माएका छोरीमाथि सम्पत्तिको लागि त्यही कोखबाट जन्मेका छोरोले यस्तो हर्कत गरेपछि, आमा धनसराको मन निकै राएको छ । अहिलेसम्म छोरीज्वाइँले घरमा घाँस-दाउरा गरिरहेका छन्, ७७ वर्षीय धनसराले भनिन, हामी बूढाबूढीले नै मर्ने बेला पापका भारी नबोको भनेर सल्लाहमै जग्गा दियोँ, तर अहिले उल्टै इज्जत गयो ।

छोरीहरूले नै आफूहरूको रेखदेख गर्नुका साथै भाइहरूलाई हुर्काउने, पढाउने काम गरेको उनले बताइन् । आफूहरू ल्याप्चे भए पनि छोरीले दस नडग्रा खियाएर भाइहरूलाई अक्षर चिनाए, तर तिनै बहिनीलाई एक कट्टा जग्गा दिएको सहेनन्, उनले भनिन् । कानुन व्यावसायीहरू छोरीलाई दान बकसपत्रवापत जग्गा दिनु कानुनसम्मत भएको बताउँछन् । अधिवक्ता कृष्णबहादुर हमालले मुलुकी ऐनको दान बकसपत्र महलबमोजिम आफ्नो नामको जग्गा छोरीलाई दिनु गैरकानुनी नभएको बताए । उनले भने, आफ्नो नामको जग्गा छोरीलाई दिनु कानुनसम्मत नै हो, यसमा बखेडा भिक्नु राम्रो होइन् ।

## 19. Sons drag old parents to court

*Nagarik, (saturday) 2009*

KALENDRA SEJUWAL

SURKHET, MARCH 7- An elderly man is compelled to visit court in his fragile age due to a lawsuit filed by his two sons. Buddhiram Sunar, 81, who had given parts of his land to his six daughters, is bound to visit court as his sons filed a case demanding it back.

"I thought I had done good work by treating my daughters at par with sons but it has turned into a curse," said Sunar.

A year ago, Sunar had given 8 khathas of land to his six daughters. His sons Tek Bahadur and Lok Bahadur had filed lawsuit following the decision. Sunar has also given property to his sons despite being isolated by them. Carrying his walking stick Sunar pleaded in front of Judge to approve his decision saying it was his right to decide to choose the heir of his property.

"I do not know why they have envied their sisters. After all they are the owners of all my property after my demise," he complained.

Sunar's daughters said that their brothers had been troubling them too. They were dragged to court as the land was given as a gift rather than lawful share. Sunar's wife Dhansara is pained to see her own sons creating such problem. Dhansara 77 said her daughters and son-in-laws had been looking after their household chores. "We had given land to them as a reward for their care towards us but it has turned into a bane now," she said.

According to lawyers it is legal to gift land to daughters. Advocate Krishna Bahadur Hamal said that *Muluki Ain* (civil code) has provisions for gifting land to daughters.

## 20. कुटपिटपछि राउटेको भत्ता लुटियो

*नागरिक, वैशाख २८, २०६७*

*- विक्रम गिरी*

महेन्द्रनगर : एक समूहले भीमदत्त नगरपालिका-९ स्थित जंगलमा बस्दै आएको राउटे परिवारलाई आक्रमण गरेको छ । शुक्रवार मध्यराती गरिएको आक्रमणमा परिवारका ६ जना घाइते भएका छन् ।

आक्रमणमा परी लालवीर राउटे, उनकी श्रीमती दुर्गादेवी, दुई छोरा र दुई छोरी घाइते भएका छन्। मुख छोपेर आएका तीन जनाको समूहले ब्रह्मदेव बजारदेखी पाँच किलोमिटर उत्तरको चुरे क्षेत्रमा रहेको राउटेको कटेरोमा आक्रमण गरेका थिए। हामी निदाएका थियौं, बाहिर हो-हल्ला गर्दै अपरिचित व्यक्ति कटेरोमा पस, न्याका लागि महेन्द्रनगर आएका लालवीरले नागरिकसित भने, हामीजस्तो कन्दमूल खाने मानिसलाई कुटपिट र लुटपाट गर्न आउलान भन्ने लागेको थिएन।

सानो कटेरोमा कन्दमूलका भरमा बस्दै आएका राउटे परिवारको भाँडाकुँडा, लत्ताकपडा, बच्चो, हँसियालगायतका सामान लुटिएका छन्। सरकारले भत्तास्वरूप दिएको ५ हजार रूपैयाँ पनि लुटिएको लालवीरले बताए। सुरुमा जेठो छोरो कलवीरका हातखुट्टा रुखमा बाँधे, अनि सबैलाई कुटपिट गरे, लालवीरले टाउकोको घाउ देखाउँदै भने, लुटेरालाई लखेट्न खोज्दा टाउको फुट्यो। टाउकोमा बाक्लो पट्टी बाँधेका उनले भने, कति टाँका लगाइएको छ, थाहै भएन। लुटेराको आक्रमणमा परी ६ महिनाकाकी धानाकुमारीसमेत घाइते भउकी छन्। लुटेराको खोजीका लागि शुक्रवार राति ब्रह्मदेव इलाका प्रहरीको टोली घटनास्थल भए पनि केही पत्ता लागेको छैन। हलियाको आधारमा खोजीगर्दैछौं, कञ्चनपुरका प्रहरी निरीषक कर्णबहादुर चन्दले भने।

आक्रमणपछि राउटे परिवार जंगलबाट भागेर राति नै ब्रह्मदेवस्थित सीमा प्रहरी चौकीमा आइपुगेको थियो भाने क्रममा आफ्नी १४ वर्षीया छोरीलाई लुटेराहरूले कब्जामा लिई दुर्व्यवहारसमेत गरेको लालवीरले सुनाए। उनी अहिले माइती नेपालको उद्धार गृहमा छन्। घर फर्किन मानेकी छैन, आफूसँग राखेकी छ, माइती नेपालकी महेन्द्रनग संयोजक रीता भट्टराईले भनिन्, उसको बुबाले लान्छु भनेर करकाप गरिरहेका छन्।

लुटपाटपछि राउटे परिवारको बिचल्ली भएकोछ। लालवीर राहतको अनुरोध गर्दै रेडक्रस र जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा धाइरहेका छन्।

भीमदत्त नगरपालिका-९ का वडा सविच गगननाथ दुई दिनदेखि राहत सामग्री जुटाउन लालवीसँगै महेन्द्रनगरमा दौडधुप गरिरहेका छन्। राहत संकलन गर्न दुवै आइतबार जिल्लाका विभिन्न सरकारी र गैरसरकारी कार्यालय गएका थिए। जिल्ला प्रशासन कार्यलयले लावीरलाई एक हजार सहयोग दिएको छ। जिल्ला विकास समितिले १ हजार ८ सय, रेडक्रसले भाँवर्तन, त्रिपाल र लत्ताकपडा उपलब्ध गराएको वडा सविच गगनाथले बताए। महेन्द्रनगरस्थित माइती नेपालले १ बोरा चामल उपलब्ध गराएको छ। सामान कसरी लाने भने लालवीरलाई छटपटी छ, वडा सविच नाथले भने, पाएको सामग्री कहाँ लिएर जाने भनेर किचकिच गरिरहेको छ।

लालवीर परिवारका सदस्य एक ठाउँमा नभएकोमा निकै चिन्तित छन्। केही दिनभित्र राउटे परिवारका लागि उचित बसोबासको व्यवस्था गर्न नसकिए पलायन हुने स्थिति रहेको गगननाथले बताए।

## **20. Raute man robbed of his old-age allowances**

*Nagarik, (Tuesday) 2010*

BIKRAM GIRI

MAHENDRANAGAR, MAY 11

An unidentified group attacked a Raute family on Friday night injuring six of its members. The family had been living at a jungle of Bhimdutta VDC.

Lalbir Raute, his wife Durga Devi, two sons and two daughters were injured in the incident. Masked men in a group of three attacked them in their hut that lies in a Chure Region, five km north from Bramhadev

bazaar. "We were asleep when the men broke into our hut," Lalbir told Nagarik during his visit to Mahendranagar for police help.

"The men looted utensils, clothes, axe and sickles from our hut including Rs. Rs. 5000 we received as old age allowances," he said.

He said that the looters first tied his elder son to a tree and thrashed other family members. They did not spare even a six-month old child Dhanakumri. After the attack, the family came to Bramhadev Police station. The culprits had even abused their 14-year old daughter who is now in protection of Maiti Nepal in Mahendranagar. "She is not willing to go back despite her father's insistence," said coordinator Rita Bhattra.

Area Police Office at Bramhadev has not found the culprits yet. "We are searching for them on the basis of their appearance described by the victims," said Kanchanpur Police Inspector Karna Bahadur Chand.

With the help of Bhimdutta VDC secretary Gagannath, the family has got help from different organizations. The District Development Committee and the District Administration Office gave monetary help while Maiti Nepal and Red Cross Society helped with foodstuff, utensils, clothes and tent.

Gagannath said Raute community is in verge of displacement and needs immediate rehabilitation.

## 21. महिलाको मृत्यु रहस्यमय

नागरिक, जेठ २४, २०६७

काठमाडौं, जेठ २३ (नागरिक) वसुन्धरा सिर्जनाचोकको एक घरमा ६५ वर्षीया एक महिला मृत अवस्थामा फेला परेकी छिन्। तेस्रो तलाको कोठामा घाँटी कसिएको र नाडी काटिएको अवस्थामा रामदेवी सक्सेना मृत अवस्थामा फेला परेकी हुन्।

प्रहरी टोलीले शनिबार दिउसो ३ बजे रामदेवीलाई मृत अवस्थामा फेला परेको थियो। महानगरीय प्रहरी वृत्त महाराजगञ्जका प्रमुख दीपक थापाका अनुसार प्रहरी पुग्दा कोठामा बाहिरबाट ताल्चा लागेको थियो। प्रहरीले दुई दिनअगाडि नै उनको मृत्यु भएको आशंका गरेको छ। लास सड्न थालिसकेको थियो, डिएसपी थापाले भने।

प्रहरीले सोधपुचका लागि उनका श्रीमान् ओमप्रकाश सक्सेनालाई नियन्त्रणमा लिएको छ। घटनास्थलको अवस्था र फेला परेका तथ्यका आधारमा प्रहरी टोली रामदेवीको हत्या भएको निष्कर्षमा पुगेको छ। गलामा सलले बरेर घाँटी कसेको र बायाँ हातको नाडी काटेको अवस्थामा सश फेला परेकाले २/३ जनाको संलग्नतामा उनको हत्या गरिएको देखिन्छ, डिएसपी थापाले भने, कोठाको अवस्था र ढोकाबाहिरबाट ताल्चा लगाएकाले समेत उनको हत्या भएको प्रष्ट हुन्छ।

श्रीमान् र २ जना छोरा काठामाडौंमै भएपनि एकलै बस्दै आएका सक्सेनाको पारिवारिक पृष्ठभूमिका आधारमा समेत प्रहरी उनको चिनानकै व्यक्तिबाट हत्या भएको निष्कर्षमा पुगेको छ।

मृतकको नाडी काट्न प्रयोग भएको चक्कनु खाटमुनि फेला पारेको थियो भने उनले गाएको सुनका गहनाहरू खोलेर कोठामा राखिएको अवस्थामा थियो । हत्या भएको देखिएपनि हत्यामा को संलग्न छन् भन्ने तथ्य नखुलेको उल्लेख गर्दै डिएसपी थापाले भने, हत्यामा परिचित व्यक्ति नै संलग्न रहेको प्रारम्भिक अनुसन्धानमा देखिएको छ ।

## 21. Mysterious death of old woman

*Nagarik, June 7, 2010*

KATHMANDU: Police on Saturday found a dead body of a woman at Basundhara, Sirjan Chowk. The dead identified as Ram Devi Saxena, 56, was found strangled with shawl and slit wrist in third floor of the house.

According to DSP Deepak Thapa, chief of the Metropolitan Police Circle in Maharajgunj, Saxena's room was locked and given the condition of her dead body, she had died two days back. "The corpse is rotting therefore it seems to be two days old," Thapa said.

Saxena's husband Om Prakash is in police custody for interrogation. On the basis of the evidences found at the site, police has concluded that she was murdered, probably with the involvement of two to three persons.

Police has found the knife used in the murder under Saxena's bed. Her gold ornaments were also found scattered in the room. Police suspects that her relatives might have planned the murder. Saxena had been staying alone in Basundhara. Her husband and two sons also live in Kathmandu. "The initial probe points fingers towards someone acquainted to Saxena," Thapa said.

## 22. बोक्सी आरोपमा वृद्धा कुटिइन्

*नागरिक, जेठ २८, २०६७  
दिलबहादुर छत्याल*

बोक्सीको आरोपमा स्थानीयले कुटपिट गरेपछि एक दलित वृद्धा सुरक्षाका लागि सदरमुकाम धनगढी आइपुगेकी छन् । फुलबारी गाविस वडा नं. ३ सीगाउँकी पीडित ६२ वर्षीय वृद्धाले बोक्सीको आरोपमा कुटपिट गरेको भन्दै विहीबार चारजनाको नाममा जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा किटानी उजुरी दिएको छिन् । प्रहरीले बोक्सीको आरोपमा कुटने पक्षका तीनजनालाई नियन्त्रणमा लिएको जनाएको छ ।

केही दिनअघि मात्र पोखराबाट आएकी वृद्धा विष्णुदेवी परियारसँग भेट भएदेखि सोही गाउँ बस्ने २० वर्षीय दीपा धमेना बेहोश भएर ढल्ने, थरथर काप्ने किसिमको अनौठो बिरामी भइरहेकी भन्दै गाउँलेले उनीमाथि बोक्सीको आरोप लगाएका हुन् ।

स्थानीयले बिरामी भएको भनिएकी युवतीलाई अगाडि लगाएर कुटपिट गर्न थालेपछि वृद्धा डरले सदरमुकाम आएकी हुन् । तीन दिनदेखि उनीधनगढीमा कार्यरत एक संस्थाको आश्रयमा बसेकी छन् । वृद्धाले वनबाट बाखा घर ल्याइरहेका बेला दीपाको भेट भएको र त्यसैबेलादेखि बिरामी हुन थालेको दीपाका परिवारको आरोप छ ।

वृद्धालाई बोक्सीको आरोपमा अरु कसैलाई कुटपिट नगरेको र विरामी भएर बेहोस हुने गरेकी दीपाले नै उनलाई देखेबित्तिकै भ्रमिने र कुटपिट गर्न जाने गरेको उनका पति सन्तोषले बताए । दीपाले नियतले नभई विरामीका कारण भ्रमिने गरेको उनीहरूको दावी छ ।

गाउँका धामीसहित गएर मलाई बोक्सी हो । तँ चामल खाँ, खुट्टाको पैताला चाट् भनेर भने, कुटपिट पनि गरे, वृद्धाले भनिन्, त्यो युवतीले मलाई भ्रमिन्छे । आँखा निकाली दे, कपाल लुछ भनेर अन्य गाउँलेले उकास्नने गर्छन् ।

कैलाली जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरी उपरीक्षक योगेश्वर रोमखामीले बोक्सीको आरोपमा ती वृद्धालाई कुटपिट र लछारपछार गरेको बताए । कुटपिट गर्ने युवती, उनका पति र सासूलाई नियन्त्रणमा लिइएको खामीले जानकारी दिए । भ्रमिनीको भूमिका खेल्ने रतना सिकेको नाममा पनि किटानी उजुरी दिइएको छ ।

विरामी भएकी भनिएकी दीपालाई उपचारका लागि अस्पतालमा पठाइएको प्रहरी उपरीक्षक रोमखामीले बताए । पक्रिएका माथि सार्वजनिक मुद्दा लगाउने तयारी भइरहेको छ । युवती प्रहरी परिसरमै पनि बेहोस भएर ढल्ने, काँप्ने गरिरहेकी थिइन् । बुधबार प्रहरीकै अगाडि ती युवतीले आश्रय लिएको संस्थामै गएर ती वृद्धामाथि कुटपिट गरेकी थिइन् । वृद्धाले यसअघि ती युवतीलाई नचिनेको बताइन् । बभाङ घर भएकी दीपा डेढ महिनाअघि फुलबारी आएकी हुन् ।

## **22. Dalit woman abused on charges of being witchcraft**

*Nagarik, (Friday) 2010*

DIL BAHADUR CHATYAL  
DHANGADHI, JUNE 11

A Dalit woman tormented in charge of witchery has come to district headquarters seeking security. Bishnudevi Pariyer, 62, of Fulbari VDC-3 on Thursday lodged a police complaint against four persons who allegedly thrashed her on charges of being witchcraft. Pariyar has been staying at an institution in Dhangadhi for the last three days.

Pariyer, who had recently come to Fulbari from Pokhara was accused of witchcraft after her neighbour Deepa Dhamena, 20, got strange ailment that caused her shiver and go unconscious repeatedly. Pariyar was blamed for chanting spell on Dhamena as she showed the symptoms from the very day she met the former. Deepa came from Bajhang to Fulbari one and half months back.

According to Dhamena's husband, Pariyar was not beaten by anyone else except his wife who attacked her as soon as she saw Pariyar.

However, Pariyar said that witchdoctors accused her of sorcery and together with neighbours, provoked Dhamena to attack her.

S P Yogeshor Romkhami at Kailali District Police Office said three of the alleged torturers Dhamena, her husband and mother-in-law are in police

custody. Witchdoctor Ratana KC is the fourth person accused of abusing Pariyar. "They will be tried under public offence," he said.

Ailing Dhamena is admitted to hospital for treatment. She showed strange symptoms in police station too and tried to attack Pariyar there.

### 23. फकाएर बृद्धालाई लुटपाट

नागरिक, मङ्सिर ११, २०६६  
– कञ्चन अधिकारी

केही दिनअगि मेरी दिदी कृष्णमाया त्रिपाठीले भोगेको घटनाले अहिलेको देशको अवस्था दर्शाउँछ। घटना काठमाडौं कलंकीबाट सुरु भएको थियो। ७० वर्षीया मेरी दिदी धादिङ चरौदी जान कलंकी जानुभएको थियो। प्रायः ट्रकको अगाडि सिटमा बसेर जाने बानी परेको थियो, आँखा चनाखो भइरहेको थियो। अचानक साडीमा सजिएको, गहना टन्न लगाएकी एउटी अधवैसे महिलाले आमा हजर कहाँ जान लाग्नुभएको? भनेर सोधेछ। दिदीले म त मलेखु जाने नानी भन्नुभएछ।

हामी पनि त्यहीँ जान लागेको, आमालाई हामी पुऱ्याइदिन्छौं, भनी एउटा ट्याक्सी लिएर उ आइछ। दिदीले भैगो नानी, म आफैँ गइहाल्छु नि, भन्नुभएको थियो रे। तर, उनीहरूले अनेक बहानाबाजी गरेर त्यहीँका चिनेका केही मानिसका नाम भनेपछि दिदी ढुक्क साथ ट्याक्सी चढ्नुभएछ। उनीहरूले पैसाको मुठै देखाएर यो पैसा राष्ट्र बैंक थापाथलीमा राखेर जाने है आमा, पैसा बोकेर हिँड्ने जमाना छैन, भनेछन्।

केही पर पुगेपछि भएका गरगहना र रुपियासमेत लुटेर प्रसुतिर्गह पछाडिको भाडीमा फालिदिएछन्। कोही दयालु भद्रजनले दिदीको व्यागमा हेरेर कागजमा छोरको फोन नम्बर देखी घरमा खबर गरिदिएपछि दिदी बेहोस अवस्थामा भेटिनुभयो।

त्यसपछि दिदीलाई पाटन अस्पताल पुऱ्याउँदा नर्स र डाक्टरहरूले दिदीको अवस्थामाथि व्यंग्य गरिरहेका भेटिए। अहिलेसम्म उहाँको होस आएको छैन। ढल्कँदो उमेरले पनि होला, उहाँलाई गाढो भइरहेको छ।

यस्तै प्रकृतिका घटना कयौंले भोग्नु परिरहेको छ। एक साताअघि चपली बुढानिलकण्ठमा दिउँसै लाखौं लुटिएको खबर नसेलाउँदै उपत्यकामा कैयन् अपराधिक घटना भएका छन्।

हाम्रो देश सोमालियाको संस्कृतितर अघि बढिरहेको छ। त्यहाँ जसले प्रशस्त चलअचल धनसम्पत्ति लुट्न सक्थो त्यही घरानिया बन्छ। हो, त्यही संस्कार क्रमशः भित्रिँदै जान थालेको छ यहाँ।

सधैँ सत्ताको हानथापमा यस्ता संवेदनशील कथा अनि व्यथाहरू ओभेल परिँदिएछन्। सुरक्षाको जिम्मेवारी लिएर बसेका निकायमा उजुर गर्न गयो रजिष्टरमा सीमित बनाइन्छन् यस्ता घटना।

धन्यवाद छ पहाड जस्ता निर्मल र अग्लो सोचाइ भएका मानवतावादी व्यक्तिलाई जसले मेरी दिदीको आयु थपिदिए। अन्त्यमा शीघ्र स्वास्थ्यलाभको कामना गर्छु दिदी कृष्णमायालाई।

### **23. Elderly robbed deceitfully (Reader's comment)**

*Nagarik, November 26, 2009*

Kanchan Adhikari, Kathmandu

The incident faced by my sister Krishna Maya Tripathi is a mirror of the country's current state.

The incident took place at Kalanki, Kathmandu. My 70-year old sister was there to board a bus to Dhading. While she was waiting, a woman of around 40, dressed in sari and lavish jewellery asked my sister "Mother, where are you going?" she replied "I am waiting for bus to Malekhu."

"We are going there too, do you mind coming with us?" Said the stranger and hired a taxi.

My sister said "It's alright. I will go by myself" But after they coaxed her and took name of her acquaintance, she accepted their offer. They showed her a wad of money and said "We will first deposit this money in Rastra Bank. It is not safe to carry it with us." No sooner had they travelled few meters they robbed my sister of her jewellery, money and abandoned her in a bush behind Prashuti Griha at Thapathali. A humble person found her unconscious and called her son at a number found noted in a paper inside her bag. She was rushed immediately to Patan Hospital. Doctors and nurses were passing sarcastic remarks on her "She has not gained her consciousness yet. May be it is due to her old age."

Many are facing similar incidents. A week ago, millions of rupees were looted at Chapali, Budhanilkantha. Seems like our country is heading towards Somalian culture where one who can rob most of cash and valuables becomes leader. The same trend is taking hold in Nepal.

Power craving among political leaders is overshadowing these kinds of issues. The authorities' responsible for maintaining security situation confine complaints to papers.

Once again thanks to the person who helped my sister? I wish my sister speedy recovery.

## 24. बुढेसकालैमा.....

बाँचुन्जेल खाटमा मरेपछि घाटमा न हो । जति सन्तान हुर्काएपनि के गर्नु मर्नेबेलामा समाउनलाई लौरोमात्र बाँकी रहयो ।

कान्तिपुर फागुन २३, २०६५

शब्द/तस्विर: भवसागर घिमिरे

साँघुरो, अँध्यारो र आसरल्ल कोठा । खाटछेउ केही पुराना भाँडाकुँडा मिल्किएका । खाटमाथिपोको परेको सिरक । खाटमुनि भिटीगन्टा कोचारिएका । त्यही खाटवरपर नै उनको संसार घेमिरहेका थिए । बाँचुन्जेल खाटमा मरेपछि घाटमा न हो, एकलै टोलाएर बसेकी उनले दुखेसो पोख्दै भनिन्, त्यत्रा छोराछोरी हुर्काएँ, आज समाउनलाई हाताँ लौरोबाहेक केही छैन ।

७६ शिशिर काटेकी चुनादेवी अधिकारी पशुपतिको वृद्धाश्रममा यसै भन्दै थिइन् । माइत थियो हुंगेखर्क, पनौती । सात वर्षकै उमेरमा २५ वर्षे केटोसँग लगन जुराइदिए घरकाले । सिन्दुर हाल्न खोजदाखेरि कस्का छोरोले मेरो शिर छोयो भन्दै रुँदै बालाई कराएँ, उनी सुकसुकाइन, के सुन्थे डोली चढाएर पठाइहाले सिन्धुपाल्चोकको फकसिला ।

बाल्यकाल । बिहे के हो ? श्रीमान-श्रीमतीको सम्बन्ध के हो ? उनलाई पत्ता थिएन । सिन्धुपाल्चोकमा मन नमानेपछि बिहेको साता भित्रै माइतीफर्कन् उनी । फेरी बाल्यकालका दिन माइतमै बित्न थाल्यो उनको । स्कूल टेक्न कहिल्यै पाइनन् । बाले दिदीको छोरोलाई पढाउँदा कखराको नाम सुन्नेको मात्र याद छ उनलाई । भन्छिन्, जिन्दगीमा पढनुभन्दा ठूलो कुरो क्यै रैनछ । उबेला वन जानु, घाँस काट्नु, दाउरा बटुल्नु, घर आएर भकारो सोर्नु, सबै कामको जिम्मा उनकै भागमा आइपर्थ्यो । सत्र टेकेपछि भने श्रीमानले लिन आए उनलाई । श्रीमानकै पछि लागेर सिन्धुपाल्चोक पुगिन् । कर्मले जाँ लान्छ त्यहीँ जाने हो, अधिकारीले गालामा गुडुल्केको आँसु पुछिन्, नत्र म याँ कसरी आइपुग्थे र ?

खेतीपातीको त्यो समय । कर्मघरमा सुख पाइने त कुरै भएन । पशुगोठदेखि भान्छाकोठासम्मका जिम्मेवारीले थिन्थे उनलाई । छोरा जन्माउने नाममा । वर्षेपिच्छे उनले पाँच छोरी पाइन् । पछि लगातार २ छोरा जन्मे । काइली छोरी सानैमा बिती । हुर्कदै गरेका साइली र माइली पनि एकै वर्षमै भगवानकाँ गए, उनले सम्भना फुकाइन, त्यो वर्ष म धेरै रोएँ ।

जेठी पालुङ । कान्छी हेटौडा । यसैगरी छोरीहरूको पनि बिहे भो । १४ वर्षको कान्छो छोरो हरिद्वार पढ्न भनी गएका, उतै बेपत्ता भो । उनलाई पीर माथि पीर थपियो । सिन्धुपाल्चोकको बसाइ मन परेन । घरजग्गा किनेर परिवारसँगै नारायणघाट सरिन् । जेनतेन चलेकै थियो । यसैक्रममा घरमा बुहारी भित्रिन् । दिन बित्दैथो त्यसपछि श्रीमान खसे, उनले भनिन्, अनि त म साँच्चैकी एकली भए ।

भएका घरजग्गा पनि बेचेर सकिए । छोरोले आफ्नो सुर गरे । बुढीआमैलाई कसले हेर्ने ? उनी विरक्तिन थालिन् । जुग जमाना उनका निम्ति निककै अनौठा भए । पुख्यौली घर घर खोज्दै सिन्धुपाल्चोक आइपुगेकी उनले आफ्नो भन्ने कोही भेटिनन् ।

४९ सालको बेला । उनी विरक्तेर सिन्धुपाल्चोक चौतारा आडैको जंगलमा पुगिन् । बाघभालुले खाएर भएपनि मरौ लागेको थियो । उनी भक्कानिइन, काल नआइ कसै मरिने रहेनछ ।

भेकले बेहोस भएकी उनलाई त्यहाको सडकबाट एक ट्रक डाइभरले हेटौडा पुऱ्याईदिएपछि उनी ११ वर्ष कान्छी छोरी कहाँ बसिन् । छोरीको घर पनि बाढीले लग्यो, उनले भनिन्, कसरी म त्यहाँ बस्न सकें र ? २०६१ सालमा, हेटौडाकोसिडियोकै सिफारिसमा आफू पशुपति वृद्धाश्रम आएको उनलाई याद छ ।

आश्रम आउंदाको पहिलो दिन । उनको पेटमा भोक थिएन । आँखामा निद्रा थिएन । त्यो रात आफ्नै बारे सोचेर काटिन् । घर काँ हो ? परिवार काँ छ ? कहाँ आइपुगे ? मनभरि यस्तै कुरा पाके उनका । बाल्यकाल सम्झिन् । बाले पशुपति दर्शनका लागि ल्याएका थिए उनलाई । यहीं बस्छस् कि ? बाले सोधेपछि उनी रुन थालिन् रे । केटाकेटमा याँ बस्निदँ भनेर रोएँ । उनी भक्कानिइन्, आज यहाँ बाँचिन्जेल बास पाउँ भनेर रुन पयो । चारवर्ष अघि आश्रमकै पिढीबाट लडेर उनको खुट्टाको हाड भाँचिएछ । दमले सताएकै थियो । बुढेसकालमा अर्को रन्थमाइलो थपियो, खुट्टाको दुखाइ । अब उनी धेरै हिँडडुल गर्न सक्किदिनन् ।

रोएर आँसु रित्तिने भए, बोलेर दुःख पखालिने भए उनीसँग अहिले बाँडनका लागि हाँसो र खुसीमात्र बाकी हुने थियो । तर आँसुमात्र उनको साथी भएको छ । यो बेला छोराछोरीको माया पाएँ, नातिनातिनालाई सुम्सुम्याउन पाए । पनातिपनातिनासँग जिस्कन पाए मनभरि मिठो सम्भना लिएर मर्न पाइन्थियो भै लाग्छ उनलाई । तर समयले उनलाई एकलोपनको कुनोमा धकेल्दिएको छ । गएको पाँच वर्षमा एकदुई पटक छोरीहरू भेट्न आए । हरेक पटक नयाँ मान्छे आउंदा आफ्नै आए कि भनी ढोकाबाट बाहर मधुरा आँखा फैलाउँछिन् उनी । एउटी नातिनी आउँथी, निककै माया गर्थी, उनले भनिन्, केही महिनादेखि उनलाई देख्न पा छैन ।

जिन्दगीको अन्तिम समयमा आफन्तबाट टाढिनुको पीडा चुनादेवीको मनमा गहिरोसँग बिभेको छ । आफन्त खोज्न मन लाग्छ । पत्र कोर्न मन लाग्छ । बेलाएर भेट्न मन लाग्छ । मनै त हो मान्दैन, आफन्तसँग पछि लागेर जान मन लाग्छ । उनको मन यस्तै भन्छ ।

गएको महिना उनीसँग कोठामा बस्ने एक वृद्ध बितिन् । आफ्नो जाने दिन पनि नजिक आएभै लाग्छ उनलाई खुसी सोच्दासोच्दै, दुःख भोगदाभोग्दै मर्ने बेला आयो ? उनी सुकसुकाइन्, मैले दुःख पाएपनि मेरा सन्तान खुसी रहून् ।

## 24. In old age .....

*Nagarik, March 6, 2009*

Text/photos: Bhawasagar Ghimire

Dark, damp small room, few old utensils lying near bed. quilt heaped on a corner of bed... Few packs under bed... Her world confined around the very bed. "I will lie in bed as long as I live and lie in pyre after death. I raised many children but only a stick remains as a support to me."

76-year-old Chunadevi Adhikari was narrating her story in Pashupati Bridhha Ashram. Her maidenhood home was Dhungekharka, Panauti of Kavre district. She was married to a 25-year-old man at the age of seven. "When the groom was putting vermilion powder on my head, I wept and complained father - "Who is this stranger to touch my forehead?" But they would not listen. They sent me in a *doli* to Sindhupalchok district.

As she was married in early childhood, she did not know the meaning of marriage, the relationship between husband and wife. She did not enjoy in Sindhupalchok and went back to her maternal home after a week.

School was a foreign land where she never stepped in. She only remembers alphabets spoken by her father while teaching to her nephew. "Education is the greatest skill. However, at that time, collecting firewood, cutting grass, looking after cattle was important chores." When she reached 17, her husband came to receive her back. She followed him to Sindhupalchok. "We go where our fate takes us to," Adhikari said with her eyes full of tears. "If not I would not have been here."

As the family depended on agriculture, there was hardly free time. She had to look after kitchen to cowshed. In wait of son she gave birth to five daughters every year. Later she gave birth to two sons. Her three daughters died within a same year. "I cried a lot that year," she added. Her daughters got married one by one. Younger son went to study in Haridwar and did not keep in touch with family thereafter. Later her family shifted to Narayanghat after selling all property in Sindhupalchok. Her elder son got married. Days went on passing, husband also passed away. "I was totally alone after his death."

All her property was sold. Son had his own life. No one was there to give her company. Frustrated, she went back to her ancestral home in Sindhupalchok but no relative welcomed her back. In 1992, she went to a forest at Chautra, the headquarters of Sindhupalchok. "I wished to be preyed by wild animals then. But we do not die unless destiny approves of it." Lying unconscious there due to hunger, she was rescued by a truck driver who gave her food to eat. The same driver dropped her to younger daughter's home in Hetauda of Makwanpur district. She lived there for 11 years. She was displaced again after her daughter's home was swept away in flood. In 2005, she went to the Pashupati Briddha Ashram through the recommendation of the chief district officer.

Her first day in the old-age home, she felt no sign of hunger or sleep. She spent all night in retrospection. When she was a child, her father had once brought her to Pashupatinath for worship. He had teased her saying "Shall I leave you here?" The prank turned out to be real. She wept in front of her father then scared of being left there but now she cries wishing to get refuge there till the end of life. Physically weak, she can barely walk. If tears could run off due to incessant crying and sorrows could end by sharing, she would get rid of her pain. She thinks she would have died with relief if she got chance to enjoy the age with children and grand children.

Her daughters came to see her couple of times in the last five years. Every time a stranger came there, she thought it was her relative. "A

young girl of my grand daughter's age used to come here but she too has stopped coming now."

Isolation from closed ones in the fragile age has made deep impact on Chunadevi. She too wants to meet relatives, ring them up, and write letters to them. She wants to stay with family.

Last month an old lady of the same old-age home died. She feels her death is approaching too. "Death is nearing. Meanwhile, I am yearning for happiness and bearing sorrows. I wish my children all happiness in life.

## 25. देवघाटकी बूढी मगर्नी

कान्तिपुर, जेठ १७, २०६६

अध्यारो रातमा उसलाई देवघाटमा असहाय छाडेर कुलेलम ठेकेका थिए । उनी टुटेफुटेको शब्दमा आफ्नोबारेमा यस्ता जानकारी दिन्छन्, 'बुढा सर्प खाने देशतिर हिँडे' छोरी बहुलाई । आफन्त छन् । तिमिले यही राम्रो हुन्छ भनेर रातमा मलाई हात समाते यही ल्याएर छोडिदिए । देवघाटमा किराना पसल थापेर बस्ने एक साहुनी थप कुरा बताउँछिन, यहाँ यिनको हुनसम्मको दुर्दशा भयो । यताउता रुदै हिँडथिन, यस्ती बूढी मान्छेलाई पनि हरे बदमासहरूले कुटपिट गरेर उनीसित अलिअलि पैसा र कानमा लगाएको सुनको डुग्री लुटेर लगिदिए ।

प्रकृतिले लोभलाग्दो बनाएको देवघाट आत्मसाधना, शान्ति र अवकास जीवन बिताउनेहरूका लागि आकर्षित थलोमात्र नभएर वृद्धवृद्धाका जिम्मेवारीबाट छुटकारा पाउने मौका खाज्ने कुतघ्न छोराछोरी र आफन्तका लागि छनौटमा पर्ने स्थल बन्न थालेको छ । परिवारबाट त्यागिएका, हेला गरिएका बूढाबूढीहरू देवघाटमा यत्रतत्र भेटिन्छन् । असहाय एवं परित्यक्त यस्ता बुढाबूढीका लागि भनेर देवघाटमा सरकारी र गैरसरकारी स्तरमा वृद्धाश्रम खोलिएको छन् । आश्रममा खाली बेड र कोठा छन् । तर यहाँ सितिमिति हरकोहीलाई त्यसै भर्ना गरिदैन । यहाँ भर्ना हुन सिफारिस र भनसुनहरू चाहिन्छ । 'मलाई राखिदिनुस भनेर वृद्धाश्रम धाएको कति वर्ष भइसक्यो, खै कसैले सुनिदिएको होइन । गहिरो लाचारी र पीडामा यस्ता गुनासो गर्ने बूढाबूढीहरूको संख्या देवघाटमा बसिरहेको छ । यस्तो गुनासोको जवाफमा देवघाट समाज कल्याण केन्द्र वृद्धाश्रमका महिला खारदार यस्तो विवशता पाख्छिन, के गर्ने, बजेट छैन । यहाँ भएकाहरूलाई कसरी पाल्न धौधौ भइसक्यो । नयाँ आउनेहरूलाई के गरेर पाल्नु ? उनले दिएको जानकारी अनुसार यो वर्ष बजे काटियो र कर्मचारीले तलब नपाएको महिनौं भइसक्यो रे ।

परिवारमा उनीहरूका लागि सम्मानित ठाउन छैन, देश र समाजले उनीहरूको पर्याप्त व्यवस्था गरिदिएको छैन । नयाँ नेपालमा पुरान्त भएर फालिएका विर्सिएका र अपहेलित धेरै बुढेसकालहरू देवघाटहरूमा दयनिय जीवन् बिताइरहेका छन् । मगर्नी बूढी आमाजस्तै परिवारबाट फेरि कुनै असहाय परित्यक्त वृद्धवृद्धा सदाको लागि पाहुना लाग्न देवघाट आइपुग्ने हुन कि ?

## 25. Devghat turns ultimate abode of old people

*Kantipur, (Sunday) May 31, 2009*

CHITWAN: When asked about her introduction, the Magarni (one from ethnic Magar Community) lady says "I was abandoned here in a dark night. Husband went to the land of snakes, daughter went insane, and relatives are in their own world." She adds, "They left me saying I would be taken good care of here."

A shopkeeper at Devghat who is a witness of her plight said, "She faced most horrible incidents here. She used to stroll around crying. Hooligans even thrashed her and robbed of the little money and ear studs she had."

Devghat, a place blessed by nature, is an ideal place for those looking for tranquility, meditation, and hassle-free retired life. Now it is also a first choice of those wanting to get rid of their aged parents. Elderly people abandoned by families are ubiquitous here. There are many government old-age homes in Devghat but are poorly equipped with a bed in empty rooms. They mostly give shelter to those recommended by top officials and bribers.

"I have pleaded repeatedly to take me in, but to no avail." There are uncountable elderly people there who echo her complain.

An official at Social Welfare Centre in Devghat replies "What can we do in absence of enough budgets? We are struggling to look after the ones who are already staying here. How can we chip in the new ones?" She added that this year no budget was allocated for the home and it has been months the staff there got their salary.

Family has no place for them; society and state are not ready to take their responsibility. The old people of new Nepal are forsaken and abused. A remarkable number of them can be found in Devghat. Like Magarni lady, another old person might soon take refuge there.

## 26. छोरोले बाबु मारे

कान्तिपुर, १७ कार्तिक

भोजपुर : भोजपुरमा भएको छुट्टाछुट्टै घटनामा ३ जनाको मृत्यु भएको छ। सदरमुकामदेखि पश्चिममा पर्ने कोट गाउँ विकास समिति वडा नम्बर ६ का सूर्यराईले छुरा हानेर आफ्नै बाबु ५५ वर्षीय हर्षबहादुर राईको हत्या गरेका छन्। घरायसी भगडाका कारण बाबुको छातीमा छुरा हान्दा उनको घटनास्थलमै मृत्यु भएको प्रहरीले जनाएको छ। त्यसैगरी, भोजपुरकै नेपाले डाँडा गाविसको आम्बोटे भीरवाट खसेर सोही गाविस वडा नं. ५ निवासी १५ वर्षीय सुनिलको मृत्यु भएको छ। भीरवाट खसेर सुनिलको मृत्यु भएको हो। उनको शव शल्यपरीक्षणका लागि संखुवासभा जिल्लाको खाँदबारी अस्पताल लगिएको इलाका प्रहरी कार्यालय दिङलाले जनाएको छ। त्यस्तै, वडा नं. ७ का ७२ वर्षीय धनबहादुरको विहिवार बिहान घरनजिकैको बाटोमा मृत अवस्थामा फेला परेका छन्। गाउँमा देउसी खेलेर राति घर फर्केका तामाङ बाटो मै मृत फेला परेको प्रहरीले जनाएको छ।

### 26. Son murders father

Kantipur

BHOJPUR: Two elderly men lost their lives in separate incidents in the district. In an incident of Kot VDC, Surya Rai killed his father Harka Bahadur Rai. According to witnesses, the son stabbed his father to death after the latter hit him on temple with khukuri during family fued. In another incident on Thursday, 72 year old Dhan Bahadur Ghising of Chaya VDC-7 was found dead near his house. Before found dead, he was returning home with his share of money earned in *Deushi*.

## 27. गरिबीका कारण आत्महत्या

कान्तिपुर, कार्तिक १८

भलारी (कञ्चनपुर)- चरम गरिबीको कारण घरमा खाने लगाउने व्यवस्था गर्न नसकेपछि कञ्चनपुर जिल्ला भलारी गाविस ७ मुक्तकमैया बस्तीका एक व्यक्तिले आइतबार आत्महत्या गरेका छन्।

घरपरिवारले खानलाउन माग गर्न थालेपछि शारीरिक अस्वस्थता र गरिबीका कारण स्रोत जुटाउन असमर्थ भएपछि ६६ वर्षीय बन्धु रानाले आत्महत्या गरेका हुन्। गरिबीकै कारण उनकी ४० वर्षीया पत्नी रामकली रानाले गतवर्ष विष पिएर आत्महत्या गरेकी थिइन्। बन्धु रानाले आइतबार घरभित्रै भुण्डिएर आत्महत्या गरेको इलाका प्रहरी कार्यालयले जनाएको छ। मृतकको दाहसंस्कारका लागि प्रहरीको पहलमा संकलित एक हजार दुई सय रूपैयाँ मृतकका परिवारलाई दिइएको छ। उनका १० वर्षमुनिका दुई छोरा छन्।

### 27. Poverty leads to suicide

Kantipur

KANCHANPUR (JHALARI): An elderly man committed suicide on Sunday owing to acute poverty. The departed Bandhu Rana, 66, was a local of freed Kamaiya (bonded labour) community residing in Jhalari VDC-7.

Rana, who had poor health because of his age, hanged himself to death, as he could not fulfill growing demand of his family for basic needs like food and clothes. Last year, his wife Ram Kali Rana had poisoned herself to death due to poverty.

According to the District Police Unit, Rana's family has been given Rs, 1000 collected from neighbors for his funeral rites. He has two sons' below 10 years of age.

## 28. वृद्धाको हत्या

नागरिक, काठमाडौं असोज १० गते

बौद्ध सिर्जनटोलमा ७० वर्षीय सङ लामाको शनिवार बेलुका हत्या भएको छ। दुई व्यक्तिले मुख थुनेर उनको हत्या गरेको प्रहरीले जनाएको छ।

आइतबार घटनाको जानकारी पाएर पुग्दा मुख छोपेको अवस्थामा वृद्धाको शव फेला परेको महानगरीय प्रहरी वृत्त बौद्धका प्रमुख गोविन्द पयारले बताए। कोठामा दराज फोरिएको र समान असरल्ल छरिएकाले डकैती गर्न आएका व्यक्तिले वृद्धाको हत्या गरेको प्रहरीको अनुमान छ।

परियारका अनुसार वृद्धाको छोरा-बुहारी हुम्ला गएकाले उनी ८ वर्षीय नातिनीसाग बस्दै आएका थिए। ७ वर्षीया थाङसुङ लामाले प्रहरीलाई दिएको जानकारी अनुसार शनिवार बेलुका दुई अपरिचित व्यक्ति कोठामा आएका थिए।

उनीहरूले वृद्धाको मुख थुनेपछि उनी डराएर अर्कै कोठामा सुतेकी थिए। बिहान उठ्दा हजुरआमा नबोलेपछि उनी कराउँदा छिमेकीहरूले थाहा पाई प्रहरीलाई खबर गरेका थिए।

ताल्चा फारेर प्रहरी कोठाभित्र पुग्दा लामा मृत अवस्थामा फेला परेको डिएसपी परियारले बताए।

## 28. Old woman murdered

*Nagarik Daily, Monday, September 27, 2010*

KATHMANDU: An elderly woman was found murdered on Sunday. According to Police, the dead Sang Lama, 70, was choked to death by two individuals.

According to Govinda Pariyar, chief of the Metropolitan Police Circle at Baudha, a band was tied around Tamang's mouth. He suspected that the motive behind the murder was robbery as the cupboard of her room was open and things were scattered.

Lama had been staying with her 8-year old granddaughter Thangsung Lama while her son and daughter-in-law stayed in Humla district. Thangsung, the only witness of the incident reported seeing two persons breaking into the house. She hid herself in another room when she saw them smother her grandmother.

The neighbours had reported police after they knew about the murder next morning.

## 29. दुई वृद्ध कुटिए

कान्तिपुर, पुस २१

मन्थली-पेन्सन भिकेर फर्कदै गर्दा सालु गाविकास दुई वृद्ध आइतवार साभ कुटिएका छन् । छिमेमी गाउँका २ युवकले उनीहरूलाई कुटेर पेन्सनको पैसासमेत लुटेको उनीहरूले बताए ।

सालु ४ का ६५ वर्षीय भूपध्वज घिमिरे र ६३ वर्षीय रामबहादुर रोका छेत्रीलाई वडा नं. ५ का विष्णु खड्का र उनकै भाइ कुमारले कुटपिट पछि लुटेको पिडितले दाबी गरे ।

घाइते रोकाका अनुसार रामेछापको बाणिज्य बैकबाट पेन्सन भिकेर घर फर्कदै गर्दा सालुको पोखरेमा बाटो ढुकेर उनीहरूले आक्रमण गरेका हुन् । मलाई कुटेर कान्लामुनि फालेपछि बेहोस भएछु रोकाले भने, उठेर हेर्दा त्यहाँ कोही थिएन । उनको साथमा रहेको १३ हजार ५ सय रूपैया तिनैले लुटेर लगेका छन् ।

कुटाइबाट घिमिरेको भने आखा नजिक र नाकमा चोट लागेको छ । उनको पनि २ महिनाको पेन्सन रकम ती केटाले लगेको उनले बताए ।

## 29. Elderly men thrashed

Kantipur

RAMECHHAP (Manthali): Two elderly men of Shalu VDC were thrashed and robbed off their pension money on Sunday.

The duo Bhupadhvaj Ghimire, 65, and Ram Bahadur Rokka Chhetri, 63, were attacked by two men of neighbouring village Bishnu Khadka and his Brother Kumar Khadka.

According to Rokka, they were attacked at a place called Pokhere while returning home after getting pension from Rastriya Banijya Bank at Ramechhap. "I got unconscious after they beat me severely. When I recovered there was no one." Rokka was robbed of Rs. 13,500 while Ghimire has sustained injury on his nose and near eye. He too lost pension of two months.

## 30. बोक्सी भन्दै कुटपिट

कान्तिपुर, कार्तिक १२, २०६७

रौतहट- बोक्सी आरोपमा छिमेकीको कुटपिटबाट यहाँकी एक महिला गम्भीर घाइते भएकी छिन् । महिलाको उपचार गौरमा भइरहेको प्रहरीले जनायो ।

घटनामा संलग्न आरोपमा पीडितले चार जनाको नाममा जिल्ला प्रहरी कार्यालय गौरमा किटानी जाहेरी दिएकी छिन् । घटनापछि पीडक सबै फरार रहेको प्रहरीले जनायो । जिल्ला प्रहरी कार्यालय गौरका अनुसार सितलपुर बैरगनिया १ का ४० वर्षीया राधादेवी राउतलाई छिमेकीले बोक्सीको आरोपमा कुटपिट गरी घाइते बनाएको हो ।

छिमेकी गौरीलालराय यादवको दस वर्षीय छोरी प्रभाकुमारीको साताअघि मृत्यु भएको घटनामा राउतले बोक्सीको मन्त्र लगाएर मारेको आरोपमा आक्रमण गरिएका पीडितले दिएको जाहेरीलाई उल्लेख छ। घाइते राउतको मुख र शरीरमा गम्भीर चोट छ। मंगलबार साभको घटना भए पनि पीडितको बुधबार साभ मात्र सदरमुकाम गौर अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ। घटनामा कुटपिट गर्ने छिमेकी गौरीलाल, रामनाथराय, लक्ष्मीराय र खैरराय यादवको नाममा पीडितले कितान जाहेरी दिएको हो।

पीडकहरू परार रहेकाले खोजतलास तीव्र पारिएको प्रहरीले बतायो। स्थानीयका अनुसार बोक्सीको आरोपमा पीडकबाट महिलामाथि लगातार आक्रमण भएको थियो। पीडितको जाहेरी दर्ता गरी आवश्यक कारवाही प्रक्रिया अघि बढाइने प्रहरीले जनायो।

कालगतीले मरेको मान्छेलाई बोक्सी मन्त्र लगाई मारेको भनेर दुर्व्यवहार गरेको पीडित महिलाको भनाइ छ। आफूहरूमाथि कुटपिट गर्नेलाई हदैसम्मको सजायको माग गर्दै पीडितले जाहेरी दिएकी छिन्।

### **30. Elderly assaulted on charges of being witchcraft**

*Kantipur, (Friday) 2010*

KANTIPUR CORRESPONDENT  
RAUTAHAT, OCT. 29

A women sustained serious injury on Tuesday when her neighbours thrashed her on charges of being withcraft. The victim Radha Debi Raut, 40, who has got severe wound on her face and body, is undergoing treatment at a hospital in Gaur.

Raut has filed a police complaint against four persons involved in manhandling her. According to police, the accused Gaurilalal Ray Yadab, Ramnath Ray, Laxmi Ray and Khairu Ray Yadab are absconding following the incident.

The complaint filed by the victim reveals that she was accused of killing 10-year old Prabha Kumari, daughter of Gauri Lal, who had died a week ago. "I was abused on charges of killing a person who died of some other reason," Raut says in her police statement. She has also asked for the severest punishment to the guilty.

Police say the defaulters are being sought out. Locals said that the accused had been meeting out similar violence in past to other women.

### **31. वृद्धा गाउँ निकाला**

*कान्तिपुर, कार्तिक १२, २०६७*

दाङ- खारा ८ लाइत रुकुमकी ६८ वर्षीया बेलामत खड्का कुष्ठरोग लागेका कारण गाउँ निकाला हुनुपरेको छ। दुई वर्षदेखि गाउँ निकाला भएर एकलै गोठमा बस्दै आएकी खड्कालाई उद्धार गरी बुधबार घोराही ल्याएको छ।

उनका दुवै हातका औला भरिसकेका छन्। आखा कमजोर भएका छन्। खान नपाएर कुपोषण भएको छ। अहिले उनलाई आईएनएफले संरक्षणमा राखि उपचार गरिरहेको छ। कुष्ठ रोगकै कारण गाउँ निकाला गरिएको घटना यस क्षेत्रमा हामीले पहिलोपटक भेटायौं संस्थाका प्रमुख मकुन्द अधिकारीले भने।

अब उनलाई ६ महिनासम्म उपचार गरेर गाउँमै विस्थापित गर्ने योजनामा रहेको अधिकारीले सुनाए। खड्काको अवस्था अहिले निकै नाजुक भएकाले घोराहीमा सामान्य उपचार गरी पोखरा पठाउने उनले बताए। संस्थाले खबर पाउनेबित्तिकै घोराहीबाट फिल्ड कार्यकर्ता रुकुम पुगेर खड्काको उद्धार गरेको हो।

### 31. Cast out elderly rescued

*Kantipur, October 29, 2010*

DANG : An elderly women, banished from her village two years back, was rescued on Wednesday. The rescued, Belamat Khadka, 68, was sent out of her village in Rukum district after she suffered from leprosy.

Khadka has poor eye sight and lost all her fingers. She is malnourished due to starvation. She is undergoing treatment at the initiative of and institution called INF. According to INF chairperson Mukunda Adhikari, it was the first case in the area when someone was displaced due to leprosy. He added that she would be rehabilitated in her own village after six months of medical treatment. Due to her critical condition she will be sent to Pokhara for further treatment.

### 32. वृद्धवृद्धामाथि दुर्व्यवहारविरुद्ध अभियान

*विनोद भण्डारी*

मधुमल्ला (मोरङ)-८६ वसन्त पार गरेका मधुमल्ला ३ का चन्द्रप्रसाद बराल साताको एक दिन समकालीनका साथ गाउँभरका बूढापाकाको अवस्था बुझ्न सबै वडा डुल्छन्। यसरी सातापिच्छे डुल्ने रहर होइन, विशेष कारण छ उनीहरूको।

बरालको टोलीले गाउँभरका ६० नाघेका बूढाबूढीको स्वास्थ्य अवस्था, खानपिन, रहनसहन र छोराबुहारीले गर्ने व्यवहारको अनुगमन गर्छ। समस्यामा परेका र छोराबुहारीको दुर्व्यवहार खेपेकालाई तत्काल सहयोग पुऱ्याउँछ। करिब ३० हजार जनसंख्या भएको मधुमल्लमा पाँच सयको हाराहारीमा ६० वर्ष नाघेका बूढाबूढी छन्। बरालसहितको वृद्धवृद्धाको टोलीले वर्षयता उनीहरूको अवस्था बुझ्ने र समस्यामा परेकालाई सहयोग पुऱ्याउने गर्दै आएको छ। यो उनीहरूको अभियानै हो।

उमेरले नेटो काटेपछि काम गर्न सकिदैन। त्यसपछि छोरा बहारीले भर्को मान्छन् र घरबाट समेत निकाल्छन्। कतिपय परिवारमा छोराबुहारीले वृद्ध बाबुआमालाई वृद्धाश्रममा पुऱ्याउने गरेका छन्। मधुमल्लामा पनि यस्तै घटना देखिएपछि गाउँभरका ६० नाघेका वृद्धवृद्धाको भेलाेले वृद्धवृद्ध क्लब खोलेर बूढापाकाविरुद्ध हुने घरे भेदभावविरुद्ध अभियान चलाएको गरेको क्लबका अध्यक्षसमेत रहेका बरालले बताए।

क्लबका वृद्धवृद्धा सक्रिय हुनुअघि गाउँमा दिनहुँ छोराबुहारुको दुर्व्यवहार खेप्नुका साथै राम्रो खान र लगाउन नपाएको भन्दै रुँदै घर छाडेर हिँड्ने बूढापाका भेटिन्थे। 'अहिले त्यो क्रम निकै घटेको छ', बरालले भने

बूढेसकालमा वृद्धाश्रममा होइन, सबैले आफ्नै घरमा मर्न पाउनुपर्ने र आँगनको तुलसीको मठबाट छोराले शवयात्रा निकाल्नु भन्ने अभियानमा हामी लागेका हौं ।

क्लबका ६० वर्ष नाघेका ४ सय बूढाबूढी साधारण सदस्य छन् । १५ जनाको कार्यसमिति छ । साधारण सदस्य वार्षिक रूपमा १५ रूपैयाँ नवीकरण शुल्क तिरेर सदस्यता नवीकरण गर्छन् । सातामा एक दिन कार्यसमितिका सबै सदस्यले नौवटै वडामा गएर बूढापाकाको अवस्थाको जानकारी लिने गरेका छन् ।

खान र लगाउन नपाएकालाई उसका छोराबुहारी र आफन्तलाइ सम्झाएर खान र लगाउनेको व्यवस्था तत्काल गर्न लगाउँछन् । क्लबका सचिव ६५ वर्षीय पशुराम भट्टराई भन्छन्, 'छोराबुहारीको दुर्व्यवहार खेपेका बुढाबूढी पाए उसका छोराबुहारीलाई तत्काल सम्झाएर माफी मगाउने र आइन्दा जन्दातालाइ दुर्व्यवहार नगर्ने र सम्मान गर्ने कसम खुवाएर हिंड्छौं । एक वर्षको अवधिमा छोरा बुहारीको दुर्व्यवहार खेपेका दुई दर्जन बढी बूढापाकालाइ राहत पाएका छन् ।

स्वास्थ्य चौकी मधुमल्लाका प्रमुख बुद्धिशेखर भट्टराईको सक्रियतामा गठित उक्त क्लबले परिवारको दुर्व्यवहार खेपेका बूढापाका उद्धार मात्र नभई उनीहरूको स्वास्थ्यको विचार पनि गर्छ । क्लबले गाउँभरीका बूढापाकालाई प्रत्येक शुक्रबार भेला गराएर निशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण पनि गराउने गरेको छ । स्थानीय विभिन्न संघसंस्था र गाविसको आर्थिक सहयोगमा सञ्चालित क्लबले ९० वर्ष नाघेका ३२ जनालाई भर्खरै सम्मान पनि गरेको छ । सचिव भट्टराईका अनुसार उनीहरूलाई क्लबले खास्टो ओढाएर घंघरुको लाठी उपहार दिएको थियो । त्यसैगरी क्लबले निशुल्क आँखा उपचार शिविरको आयोजना गरेर २ सय ४९ वृद्धवृद्धाको आँखा परीक्षण गराउनेका साथै २७ जनाको मोतियाबिन्दुको शल्यक्रिया समेत निशुल्क गराएको स्वास्थ्यकर्मी भट्टराई बताउँछन् । गाउँमा कोही बूढापाकाको मृत्यु भएमा क्लबले दानसमेत गर्ने गरेको छ ।

आर्थिक स्थिति कमजोर भएका र खान लगाउन नपाएका बूढाबूढीलाई खान लगाउनको व्यवस्था पनि क्लबले गर्दै आएको छ । क्लबका बूढाबूढी महिनामा दुई नियमति भेला भएर अगाडि गर्ने कार्यको योजना तर्जुमा पनि गर्छन् ।

क्लबले गाउँका वृद्धवृद्धाको पक्षमा उल्लेखनीय कार्य गरेको भन्दै क्लबलाई सहयोग गर्ने संघसंस्था र व्यक्ति पनि बढ्न थालेका छन् । क्लब भवन निर्माणका लागि स्थानीय व्यापारी केशव साहले करिब अढाइ लाख पर्ने एक कठ्ठा जमिन पनि उपलब्ध गराएका छन् । उक्त जमिनमा चाँडै क्लब भवन बनाएर गाउँभरका बुढापाका दिनभर आएर बस्ने र गफ गर्ने स्थल बनाउने उद्देश्य रहेको अध्यक्ष बरालले बताए ।

## **32. Campaign against elderly abuse**

*Kantipur, (Tuesday) 2010*

**BINOD BHANDARI  
MORANG, JAN. 5**

In a bid to monitor the living conditions of the elderly people in the locality and raise awareness about elderly abuse, octogenarian Chandra Prasad Baral, with a team of his contemporaries active.

The team led by Baral has been inspecting the family atmosphere, health and living conditions of the elderly people there for years. It has also been providing instant help to the elderly people in need. Out of the

total population of 30 thousand in the village, around 500 are above 60 years of age.

Alarmed by the increasing rate of elderly abuse in the locality, a club was formed with the initiatives of elderly people there under Dahal's chairmanship. The club which has 15 member working committee has around 400 sexagenarians as its members.

"We launched the campaign to curb the violence against elderly people by their family that exceeded to sending them out of their homes," Dahal said. "Now the ill practices have gone down. We believe old age is meant to be spent in one's own home that he has attachment with," he added.

According to the secretary of the club, Parsu Ram Bhattra, it has been making efforts to rehabilitate the old people in their own homes by making their children apologize for their misconduct and treat them respectfully in the days to come. "In a year, the club has been able to relieve more than two dozens of elderly people from domestic abuses," he added.

The club has also been conducting free health camp for aged people every Friday. Recently, it held an eye camp for the latter. It has also been providing aid for the post death rituals in the families with poor economic condition.

A plot of land has also been provided to the club to build its office. "We aim to make it a place for recreational activities for the elderly people here," he added.

### 33. लुटन हजुर आमाको हत्या

कान्तिपुर, असोज ३१, २०६६

काठमाडौं- राजधानीमा डेढ साताअघि भएको एक वृद्धाको हत्या रहस्य खुलेको छ। महानगरीय प्रहरी अपराध महाशाखाका अनुसार धनमाल लुटनलाई ती वृद्धाका नाति र उनीसाग आएका अन्य तीनजनाले हत्या गरेका हुन्।

काठमाडौंको दहचोक ३, खहरेबजारकी ७५ वर्षीया मिठु बखतीको असोज २१ मा खुकुरीले घाँटी र बायाँ हात रेटी हत्या गरिएको थियो। राजधानीको मुख्य प्रवेशद्वार थानकोटदेखि करिब ३ किलोमिटर उत्तरमा घटनास्थल छ।

हत्याबारे पत्ता लगाउन तत्कालै महाशाखाका प्रमुख डीआइजी बीरेन्द्रबाबु श्रेष्ठले जघन्य शाखाका प्रहरी निरीक्षक जग्गनाथ खनालको नेतृत्वमा छुट्टै टोली गठन गरेका थिए। लुट र हत्याको योजना बनाएको अभियोगमा बखतीका नाति गोरखा खत्रिटा ६ का १७ वर्षीय दीपेश खत्री रउनका दुई सहयोगिलाई महाशाखाले पक्राउ गरेको छ भने एकजना फरार छन्।

ती वृद्धाकी माइली छोरीका नाति दीपेश हजुरआमाले दिएको जग्गामा घर बनाइ नजिकै आमासँग बस्दै आएका थिए । ती वृद्धाका तीन मात्र छोरी भएको र दाइकी छोरीसमेत फलेर बसेको प्रहरीले जनाएको छ । अनुसन्धान अधिकृत खनालका अनुसार अधिकृत खनालका अनुसार पक्राउ पर्ने अन्य दुई व्यक्तिलाई काठमाडौंको नागढुंगा बस्ने सिन्धुली कपिलाकोट ५, मधुवनीका २० वर्षीय कुमार भन्ने मीनबहादुर आले र बलम्बु १? गुर्जुधार बस्ने सर्लाही अतौली ८, लालमतीका १८ वर्षीय प्रेम लामा हुन् । यो घटनामा संलग्न भएर फरार एक माइक्रो खलासीको खोजी भइरहेको उनले बताए ।

दीपेशले हजुरआमासँग बेलाबेलामा रकम माग्ने र नदिएका बेला चोरी पनि गर्दै आएका थिए, निरीक्षक खनालले भने, विद्यालय नजाने भएपनि उसले हजुर आमालाई घरको काममा सघाउँदै आएको थियो । उनका अनुसार खराब बानी र विद्यालय नजाने हुनाले उसको संगत अरुको घरमा प्लासटर काम गर्ने आले र लामासँग भएको थियो । दीपेशले प्रहरी सोधपुछमा बताएअनुसार उनीहरूसँग अरुका घरमा ज्यामी काम गर्ने र मालदार घर पत्ता लागेपछि चोरीसमेत गर्दै आएका थिए । त्यो राति पनि दुई तीन घरमा चोरी गर्दा पनि केही फेला परेन, दीपेशले प्रहरी बयानमा बताएका छन् । बज्यैले जग्गा बिक्री गरेको रकम घरमा राख्नुभएको थियो केही फेला नपरेपछि हजुरआमाकै घर लुट्न हिँडियो ।

निरीक्षक खनालका अनुसार उनीहरूले योजनाअनुरूप वरिपरिका छिमेकिलाई बाहिर निस्कन नदिनलाई सबैका घरमा बाहिरबाट चुकुल गलाएर लुटपाट सुरु गरेका थिए । नाति बाहिर बसे भने अरु तीनजना भित्र पसे, डाड्डुडा आवाजले उठेकी वृद्धाले चिच्याउन थालेपछि आले र लामाले दुईवटा खुकुरीले प्रहार गर्न थाले, उनले भने, होसमै रहेको हुनाले चिन्लान भन्ने डरले त्यसपछि नाति दीपेश र अन्य एकले समेत २०/२५ पटक बखतीको जीउमा खुकुरी प्रहार गरे, पानी परिरहेको हुनाले छरछिमेकले केही थाहा पाउन सकेनन् ।

उनीहरूले प्रहरीमा बताएअनुसार घरको सारा सामान छरपस्ट पार्दा पनि नगद रकम फेला परेन । उक्त घटनाको भोलिपल्ट हत्या गरिएको स्थलको खानतलासी गर्न पुगेका प्रहरी टोलीले १ लाख ६ हजार रूपैयाँ बरामद गरेको थियो ।

वृद्धा बखतले कसैले शंका नहुने गरी पुराना कट्टुमा घरको छतमा उक्त रकम लुकाएर राखेको प्रहरीले जनाएको छ । उनीहरूसँगको सोधपुछपछि घरदेखि दुई किलोमिटर टाढाको धानखेतमा हत्यामा प्रयोग गरिएका दुवै खुकुरी प्रहरीले बराम गरिसकेको छ । खनालका अनुसार एक सूचनाका आधारमा हत्यामा प्रत्यक्ष संलग्न आलेलाई पक्राउ गरिएपछि यो काण्डको खुलासा भएको हो ।

उनीहरूबाट सुनको लकेट, भुम्का भएको ब्रास्लेट, थैली, सुनको दाना भएको सानो सिक्की, दुयु घडी, पुराना सिक्का, ब्यमरा र चाँदको सिक्कीलगातका सामग्री महाशाखाले बरामद गरेको छ ।

यो सम्पूर्ण घटनामा सहयोगी भूमिका निभाउने फरार एक माइक्रोका खलासीको पहिचान र ठेगाना खुलिसकेपछि पक्राउ गर्नलाई प्रहरी टोली परिचलान भएको महाशाखाले जानकारी दिएको छ । उनीहरूले हत्या र लुटपाटमा प्रयोग गरेको खुकुरीसमेत स्थानीय एक कुखुरा फार्म र घरबाट चारेको खुलासा भएको छ ।

### **33. Gransdon kills grandmother**

*Kantipur, (Saturday) 2009*

KANTIPUR CORRESPONDENT

KATHMANDU, OCT. 17

Police has arrested three individuals on charges of murdering an elderly woman, a week ago. The Metropolitan Police Crime Division has found

that the woman, Mithu Bakhati, 75, was killed by her own grandson along with three aides.

The local of Dahachok-3, Khaheerbar, Bakhati was killed on October 7 with khukuri. Police have found injuries in her throat and left hand. The site lies 3 km north from Kathmandu's entry point Thankot.

An investigation team was formed to probe the case under the leadership of Police Inspector Jagannath Khanal. The team has arrested Dipesh Khatri, 17, the deceased's grandson and two of his aides. While, one of the culprits identified as a microbus conductor, is absconding. Khatri, who is late Bakhati's daughter's son had been staying in a house close to his grandmother's. She had only three daughters and had been looking after her niece (brother's daughter) too. Investigation officer, Khanal said that the other two arrestees are Min Bahadur Ale aka Kumar, 20, of Sindhuli district and Prem Lama, 18, of Sarlahi.

According to Khanal, Dipesh used to demand money from his grandmother repeatedly. He used to steal her money when she denied. He did not go to school and used to help grandmother in household chores. His friend circle included masons and labourers like Ale and Lama. Police has also found that he had been indulging in thefts with them before. On the night of his grandmother's murder, he said, he had unsuccessfully tried to rob other houses. After several failed attempts he headed towards his grandmother's house to steal money she had got after selling a plot of land recently.

Khanal added that they had locked other houses in the periphery from outside. Khatri stood outside for vigil while the other three went inside. The old lady, upon seeing them, began to yell which made them murder her in fear of recognition. Later, Khatri too hit her with Khukuri. As it was raining outside, the neighbours did not know about the incident. They however did not find the money.

Police found Rs. 1lakh 6 thousand hidden among old underwears in Bakhati's terrace. The two khukuris used in the murder were found in a field two km away from the house. Police acted on a clue to arrest Ale which opened doors for solving the case. It also confiscated gold chains, two watches, old coins, camera, silver chain etc from them.

Police say it is searching for the third person. It has found that the two weapons were also stolen from a local slaughterhouse.

### 34. द्वन्द्वमा विस्थापित वृद्ध मागेर खाँदै

कान्तिपुर, चैत ५, २०६६

ओखलढुंगा-दशक अधिसम्म गाम्नाङ ७ का चन्द्रबहादुर खत्रीको जीवनमा कुनै दुःख थिएन । घरमा ४०-५० वटा गाई भैसी थिए, दर्जनौ खसी बाखा । खान लाउनको त समस्या नै भएन, घरभरि अन्न हुन्थ्यो । दुईपटक प्रधानमन्त्रसमेत भएका खत्रीको सम्मान र इज्जत, पति त्यस्तै थियो । तर उनकै जीवन अहिले अत्यन्तै दुःखद छ । काठमाडौंको त्रिपेश्वरस्थित खानेपानीको कार्यालयअगाडि सडकमा बसेर माग्ने गर्छन् । ६६ वर्षीय वृद्ध भइसकेका खत्रीले भने, 'प्लाष्टिकको नाम्लो बुन्ने काम गर्छ, कसैकसैले किन्छन् । नत्र २४ रूपैयाँ मागेरै पेट पाल्दै आएको छु ।

उनका परिवारका अन्य सदस्य पनि अहिले उनीसँगै छैनन् । श्रीमती र छोरा भने गाउँमै आएका छन् । खत्रीले गहभरी आँसु पारेर सुनाए, अहिले पनि पूर्ण रूपमा घरजग्गा फुकवा भएको छैन । त्यही भएर म भने अझै गाउँ फर्किन सकिन ।

प्रहरी चौकी बनाउने जग्गा निःशुल्क दिएको भन्दै २०५८ सालमा माओवादीले ज्यान मार्ने धम्की दिएपछि उनी विस्थापित भएका हुन् । नगद सम्पत्ति, गहना, बस्तुभाउ सबै लुटिएपछि सपरिवार विस्थापित भएको उनले बताए । शान्ति पुनः स्थापनापश्चात् गाउँ फर्किने मन भए पनि माओवादीले पूर्ण रूपमा जग्गा फुकुवा नगरेपछि अझै फर्किन नसकेको उनले गुनासो गरे ।

वृद्ध अवस्थामा पनि विस्थापित जीवन बितइरहेका उनी अझै पुनःस्थापित हुन नसक्दा मानसिक पीडाका कारण रोगी भएको स्थानीय बताउँछन् । द्वन्द्वको पीडाको कारण उनको मानसिक सन्तुलनमै असर परेको हुन सक्ने कांग्रेसका नेता होमनाथ दाहालले बताए ।

द्वन्द्वपिडीतको नामा कैयौंले लाखौं क्षतिपूर्ति पाए पनि उनले भने एक पुष्ट ७० हजार रूपैया मात्रै लिएको बताए । पाँच दिन अघि थप राहत माग्दै सदरमुकाम आइपुगेका खत्रीको राहत रकम थप नआएको भनेपछि निराश भएका छन् । माओवादील आफ्नो घरजग्गा पूर्ण रूपमा फुकुवा गरेको कागज दिए गाउँ फर्किने बताउने खत्री मागेरै खाँदै, बस्दै हिँडेका छन् ।

### 34. Conflict-hit old people bound to beg

*Kantipur, (Thursday) 2010*

**KHUMBHA RAJ RAI  
OKHALDHUNGA, MARCH 18**

A decade ago Chandra Bahadur Khatri of Gamnang VDC-7 had no problem in life. He had 40-50 cattle in house (buffalo and cow) and a dozen goats. Crops were abundant for his family and he led prestigious life as a former pradhanpanch. However, his riches turned into rags after his property was forcefully occupied by the Maoist rebels few years back.

Khatri had never thought in his dreams that he would have to spend his old age begging on streets. 66 year old Khatri now begs in Tripureshor

in Kathmandu and sells *namlo* (rope used to carry heavy loads) made of plastics. His wife and son are in village. "I cannot return to village as my properties are still in hold of Maoists."

Khatri was displaced from village after the then CPN {Maoist} gave him death threat in 1999 for giving a plot of his land to built police station there. Besides having physical ailments, he has mental illness. According to congress local leader Hom Nath Dahal, his mental condition is a result of the trauma during the decade-long conflict.

Many conflict victims have got compensation and relief but he has received Rs. 70,000 once. He was disappointed to return empty handed from the district headquarters five days ago. He wishes to return if Maoists give written commitment to give back his property.



Okay, You read, so what?



"I pray for you!"